neprikl**ausoma** lietuva

Montrealis • 1971. IV. 7 • Nr. 1242

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

LKA

Mr. J. Rugienius
19255 Beaverland Ave
Detroit, Mich. 48219
USA

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Prisikėlimas

Taip jau įprasta, kad didesniųjų švenčių progomis bandoma bent trumpam susikaupti ir pagalvoti apie to ar kito neeilinio įvykio prasmę ir svarbą žmogaus gyvenime. Štai, ir dabar stovime prie Velykų sekmadienio slenksčio. Ši šventė, kaip ir kiekvienais metais, krikščioniškajam pasauliui primena, kad nėra ir negali būti didesnio įvykio krikščioniui už Kristaus prisikėlimą, nugalėjimą mirties. Juk šis faktas yra visos krikščionybės pagrindu.

Nors čia nepaprasta pompa, triukšmu ir blizgėsiu švenčiamos Kalėdos, Velykoms paliekant lyg ir antraeilę ar trečiaeilę rolę, kiekvienas krikščionis gerai žino, kad tik Prisikėlime ir jo misterijoje yra atsakas kiekvieno tolimesnei būčiai, išėjus negrįžtamai iš šio pasaulio. Velykos, tuo būdu tampa vilties, paguodos, suraminimo šventė. Gal ir teisingai jos siejamos su pavasario, atgimimo ir gamtos atbudimo laikotarpiu, kada po šaltos žiemos visa atgimsta, atsinaujina, išsiskleidžia visu grožiu, žavesiu, visu spalvingumu ir nauja gyvybe.

Dail. Juozo Bakio keramika sukurtos Kryžiaus kelių stotys Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje Toronte.

Norint pabrėžti Velykų svarbą ir iškilmingumą, sunku rasti žodžius, kurie dar nenaudoti, dar neišsakyti. Tad ir čia tenka tik kartoti bene kasmetines frazes ir sveikinimus. Tai senas dalykas, bet naują reikėtų įžvelgti tame, kad didžioji Prisikėlimo naujiena vis plačiau išgirstama ir bandoma suprasti, nors ir labai neramiame šios dienos pasaulyje. Dar kitur, įdomu, nei laikas, nei priespauda, net priešinga akcija neįstengė iš žmonių širdžių išdildyti krikščioniškosios minties ir tiesos ilgesio. Kuo daugiau dedama pastangų naikinti ir žaloti žmonių mintis ir sielas, gaunami visai priešingi rezultatai — Prisikėlimo dienos vilties neįmanoma išnaikinti prispaustųjų širdyse. Keičiama taktika, keičiami metodai, bet tikėjimas ir viltis teberusena. Tai akivaizdus įrodymas, kad žmogus tikrai ne viena duona gyvas, bet kad jis turi dvasinių vertybių alkaną ir nepasotinamą sielą.

Žinome ir tikime, kad ir šių Velykų rytmetį, praretėjusiose Lietuvos bažnyčiose viltingai gaus Prisikėlimo varpai, sklis gal ir prislopinti Aleliuja akordai, liedamiesi gimtosios žemės slėniais, miškais ir kalvomis, nešdami savyje didingą žinią apie mirties nugalėjimą, lygia greta visiems žmonėms, tautoms ir valstybėms. Kristus juk visada buvo ir pasilieka prispaustųjų tarpe. Ar tai nėra viltinga garantija tautos ateičiai?

Al. Gimantas

KETVIRTOJI DAINŲ ŠVENTĖ

LIEPOS 4 DIENĄ CHICAGOJE

Ketvirtoji JAV ir Kanados lietuvių dainų šventė įvyks Chicagoje liepos 4 d.

JAV ir Kanados LB vadovybės sudarė dainų šventės vykdomąjį komitetą, kuriam pirmininkauja dr. G. Balukas. Vicepirmininkais yra A. Rėklaitis, P. Armonas, S. Balzekas, jn., J. Paštukas. Sekretorius V. Grėbliūnas. Iždininkas K. Dočkus. Kiti vykd. komiteto nariai — J. Jurkūnas, LB Chicagos apygardos atstovas J. Vaičiūnas ir Kanados LB atstovas tėv. dr. J. Kubilius.

Vykd. komitetui dainų šventę ruošiant talkininja 13 dalykinių komisijų.

Visuomenę ir spaudą apie dainų šventės ruošą informuoti pradėtas leisti biuletenis, kurį redaguoja A. Rėklaitis. Informacija lietuvių kalba rūpinasi St. Džiugas, anglų kalba — St. Balzekas, jn.

Jau nustatyta visų dainų šventėje dalyvaujančių choristų privaloma apranga — merginos dėvės tautinius rūbus su karūnėle ant galvos, o vyrai baltus marškinius su tautine juosta.

Pusę choristų kelionės išlaidų (autobusais ar geležinkeliais) vykd. komitetas numato apmokėti iš gauto pelno.

Dainų šventės leidinį redaguoti yra pakviestas St. Daunys.

al gimanto skiltis

TIK PENKIOS PRIEŠ DVYLIKTĄ

Jungtinių Valstybių ir Kanados lietuviškajai visuomenei savąjį dėmesį sukoncentravusiai į Brazinskų, Kudirkos, Simokaičių individualias tragedijas, bus sunku sutikti ir priimti dar vieną, tikrai didesnę ir gilesnės prasmės tragediją — tai Lietuvos diplomatinės tarnybos tolimesnio išsilaikymo dilema.

Šis bendradarbis anądien buvo tiesiogiai painformuotas apie sudarymą ad hoc komiteto Vašingtone, kuris savo pagrindiniu uždaviniu pasirinko iškelti beveik jau aliarmuojančio pobūdžio faktą, kad diplomatinei tarnybai grėsia visai rimtas pavojus, visai ne iš tos pusės, iš kurios kai kas galėjo tikėti sunkumų ar nesklandumų. Taip, amžius, pareigų tęstinumas ir naujų skyrimas teikia daug rūpesčio ir palieka eilę neišspręstų problemų.

Iki šiol mažai buvo kalbama apie viso reikalo materialinę pusę. Dabar paaiškėjo, nieko neslepiant, kad ji yra visiškai baugi. Šiuo metu padėtis yra tokia, kad po truputį baigiasi visi materialiniai resursai Lietuvos diplomatines misijas išlaikyti. Pasirodo, nuošimčiai jau yra seniai išsisėmę ir dabar tenka pasikliauti tiesioginėmis sumomis, kurių dydis yra ribotas ir kurios gali būti visai išsemtos per 4 ar 5 metus.

Todėl kelti, kalbėti ir aiškintis, ieškoti tinkamesnio šio reikalo supratimo būdų jau yra pats laikas ir jokiu būdu ne peranksti. Minėtas vašingtoniečių lietuvių komitetas kaip tik ruošia atitinkamą memorandumą, kuris bus įteiktas visiems mūsų veiksniams, primenant jau visai įžvelgiamus artėjančios krizės ženklus ir galimas to viso pasėkas.

Latvių ir estų reikalai, regis, yra kiek geresnėje padėtyje. Pasirodo, savo metu Latvijos fondai buvo visai gerai investuoti, tad jiems tokia krizė negręsia, tuo labiau, kad jie JAV teturi tik pasiuntinybę Vašingtone. Estai turi tik konsulą New Yorke.

Lietuviai tuo tarpu be pačios pasiuntinybės, turi konsulatus New Yorke ir Chicagoje. Atseit, lietuvių išlaidos yra žymiai didesnės. Be to, nereikia užmiršti ir kitų dar likusių diplomatinio korpuso narių, kurie su mažesniais ar didesniais pripažinimais veikia kai kuriuose Europos ir lotynų Amerikos kraštuose.

Kaip taupyti lėšas, ką siaurinti, ko atsisakyti ir ką palikti, tai nepaprasto dydžio problema, kartu gerai žinant, kad einant prie bet kurių karpymų, jokiu būdu negalima mažinti Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone veiklos.

Optimistai tars, kad lietuviškoji visuomenė, jei tik išgirs gyvybinį šauksmą, tikrai atsilieps ir surinks reikiamas sumas. Gerai žinoma, kiek surenka kiekvienais metais, sakykime, kad ir Alta. Tų sumų ir taip nepakanka turimiems uždaviniams atlikti. Atseit, reikia kalbėti apie kasmetines papildomas ir reguliarias sumas, kurių provizoriniais apskaičiavimais, kasmet reikėtų gal net iki 50.000 dolerių. Ar tikrai būtų įmanoma (realiai žvelgiant) užsiangažuoti tokiam svarbiam įsipareigojimui?

Taigi klaustukų daug, nežinomųjų tik jau nemažiau, o atsakymų, konkrečių, aiškių ir tikrų, bent šiandien dar nėra.

Yra balsų, kad, esant tokiai padėčiai, veikiančio Lietuvių fondo kasmetiniai nuošimčiai turėtų eiti išimtinai Lietuvos diplomatinės tarnybos išlaikymo reikalams. Vargu ar su tokiu pasiūlymu sutiks mūsų visas kultūrinis sektorius, kuris ir taip su pagrindu šaukia, kad gaunamų LF nuošimčių ir taip nepakanka. Rasi, ir pats LF statutas neleistų tokio pelno skirstymo būdo. Tuo tarpu laikrodžio rodyklės artėja prie dvyliktos...

IV dainų šventės rengėjai su žurnalistais. P. Maletos nuotraukoje sėdi iš k.: kun. J. Prunskis, pirm. dr. G. Balukas, muz. P. Armonas, St. Džiugas. Stovi: A. Pužauskas, J. Janušaitis, J. Šlajus, A. Stakėnas, V. Kasniūnas, J. Vaidelys ir A. Rėklaitis.

PABĖGĘS ŠOKĖJAS

Praeitą savaitę asilio teisės JAV paprašė 21 m. amžiaus lenkų šokėjas Ryszard Gabryel.

Jis su Lenkijos liaudies meno ansambliu "Marowsze" gastroliavo Amerikoje, susirišo su savo giminėmis Detroite ir iš ansamblio pasitraukė.

Spaudai jis pareiškė, kad žygiui jis pasiryžo tik po to, kai jo giminaičiai iš JAV imigracijos įstaigų gavo užtikrinimą, kad nebus išduotas komunistinei Lenkijai, kaip kad atsitiko su Simu Kudirka sovietų atveju.

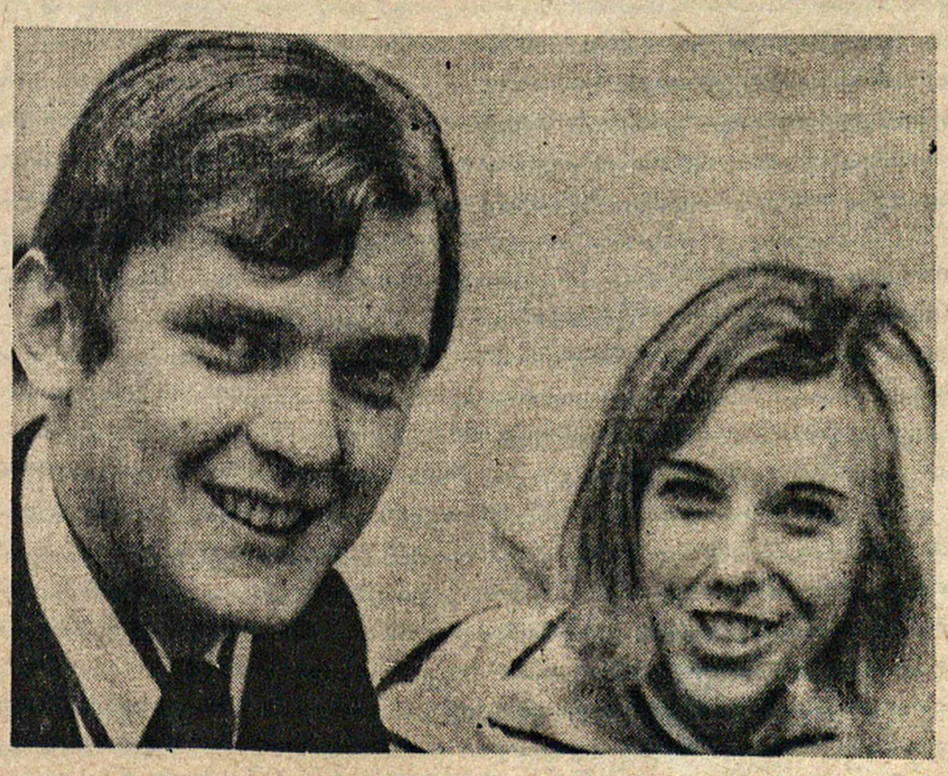

Ryszard Gabriel su savo pussesere amerikiete

KOMPARTIJOS VADOVYBĖ

Kovo 3-5 d. Vilniuje vykusiame Lietuvos komunistų partijos suvažiavime buvo sudaryta nauja kompartijos valdyba.

Kompartijos centro komitetą sudaro 145 nariai, kurių 73 nuoš. yra lietuviai. Tikrąją galią iš tikrųjų turi vadinamasis CK biuras. Jį sudaro vienuolika asmenų: pirmasis sekretorius A. Sniečkus (tas pareigas einantis nuo 1936 m.), antrasis sekretorius, pagal sovietinę tvarką yra rusas — V. Charazovas.

Kiti trys sekretoriai: kultūros reikalams — A. Barkauskas, žemės ūkio reikalams — R. B. Songaila, pramonės reikalams — A. Ferensas. Pastarasis laikomas būsimuoju galimu A. Sniečkaus pareigų įpėdiniu. Iki 1967 m. jis dirbo Maskvos partinėje organizacijoje, kas paprastai sovietuose laikoma būtinu stažu, prieš perimant atsakingas pareigas respublikose.

Į CK biurą, be to, įeina: A. Barauskas, P. Griškevičius, K. Kairys, K. Mackevičius, J. Maniušis ir M. Šumanskas. Kandidatais į CK biurą liko V. Astrauskas ir V. Morkėnas.

Kompartijos hierarchijoje itin svarbų vaidmenį vaidina CK skyrių vedėjai. Jiems paprastai yra pavaldūs du ar daugiau ministrai. Šiuo metu Lietuvos kompartijos CK skyrių vedėjai yra šie: organizacinio - partinio skyriaus — V. Astrauskas, propagandos ir agitacijos — P. Mišutis, mokslo ir mokymo įstaigų — A. Rimkus, kultūros — S. J. Šimkus, pramonės ir transporto — I. Černikovas, statybos ir miestų ūkio — F. Jekateriničevas, lengvosios ir maisto pramonės — J. Ramanauskas, žemės ūkio — J. Bernatavičius, prekybos ir buitinio aptarnavimo — J. Paškevičienė, administracinių organų — A. Česnavičius, bendrojo skyriaus — A. Letulis, reikalų valdytojas — B. Aliukonis.

• Andre Silvaire leidykla išleido iki šiol niekur neišspausdintą O. V. Milašiaus misteriją "Saul de Tarse", parašytą 1913 m. Prie jos pridėti "Dainų" ir kiti vertimai.

PANORAMA

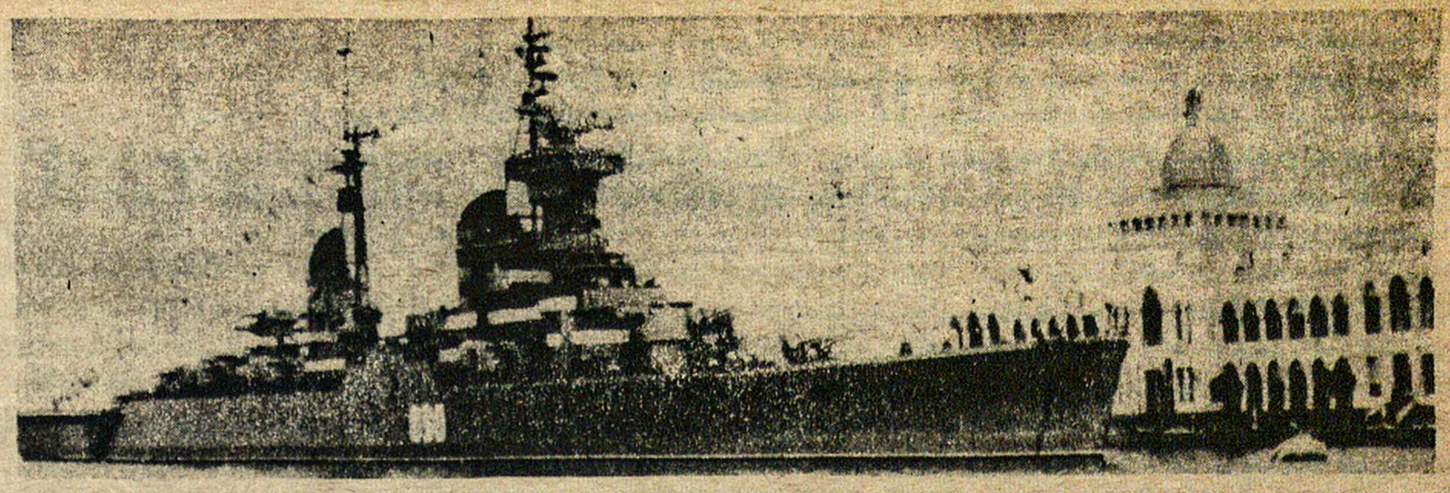

Sovietų karo laivas Egipte

NESUTARIA
VYRIAUSYBĖ?

Kanados fed. ministrai J. J. Greene ir Jean Chretien rūpinosi pritraukti JAV kapitalą pastatyti naftotiekos vamzdžius — pipeline — skersai visą Kanadą. Praeitą savaitę ministrai Otavoje tarėsi su penkių JAV naftos bendrovių vadovais dėl naftotiekos statybos, kuri kainuotų apie 8 milijardus dolerių.

ŽYDŲ
EMIGRACIJA

Per pirmuosius tris šių metų mėnesius apie 700 žydų gavo vizas ir iš Sovietų S-gos išemigravo į Izraelį. Per ištisus 1970 metus sovietai emigracijos vizas suteikė mažiau kaip tūkstančiui žydų.

Vakarų žurnalistai Maskvoje mano, kad sovietų įstaigos lengviau išduoda žydams vizas, nes būtinai nori išvengti žydų demonstracijų prie Maskvos centrinių įstaigų. Sovietai dėl galimų demonstracijų yra ypač jautrūs dabar — balandžio mėn., kai Maskvoje vyksta komunistų partijos konferencija.

Aukšti emigracijos pareigūnai iš Maskvos atvyko į Rygą ir Vilnių, kur jie "peržiūrės" pareiškimus išvykti į Izraelį šimto Latvijos ir Lietuvos žydų, kurie kovo 10 d. demonstravo Maskvoje.

NUTEISTAS
CALLEY

JAV kariuomenės leitenantas W. L. Calley kariuomenės teismo rastas kaltu nužudęs Vietnamo civilius gyventojus My Lai kaime. Kaltinamasis teismo nubaustas kalėti iki gyvos galvos.

Kai kuriuose JAV visuomenės sluoksniuose, ypač kariškių tarpe, reiškiamas protestas dėl aukštos bausmės ir teismo sprendimo aplamai.

RUSŲ
PARAMA

1970 m. bėgyje Rusija suteikė 2,5 milijardų dolerių vertės karinės paramos Egiptui. Sovietai Egiptui davė ne tik 150 moderniausių MIG-21J kovos lėktuvų, bet ir 200 sovietų lakūnų, kelias raketų baterijas su iki 15 tūkstančio personalo, be to, apie 4.000 karinių "patarėjų".

Tai didžiausia iki šiol sovietų suteikta karinė parama ne komunistinei valstybei.

GENOCIDAS
BENGALIJOJ

Rytiniame Pakistane išsivystė plataus masto pilietinis karas, kai Šeik Mujibur, Awami lygos vadas, pareikalavo iš centrinės valdžios plačios autonomijos. Derybom nutrūkus, Šeik Mujibur paskelbė Rytų Pakistano nepriklausomybę.

Vakarų Pakistano kariuomenės daliniai labai žiauriomis priemonėmis sukilėlius malšina. Nukentėjo tūkstančiai civilių, išžudyta šimtai studentų, ištisi Daccos — Rytų Pakistano sostinės — senamiesčio kvartalai sugriauti. Šeik Mujibur ir kiti Awami lygos vadai — suimti.

Awami lyga paskutiniuosiuose rinkimuose laimėjo absoliučią daugumą. Londono "The Times" vyriausybininkų dalinių elgesį prilygino genocidui.

SOCIALDEMOKRATŲ
KONFERENCIJA

Rugpiūčio 28-29 d. New Yorke būsiąs Lietuvos socialdemokratų partijos Užsienių delegatūros suvažiavimas.

"Naujienos" pranešė, kad į suvažiavimą atvyksią atstovai iš JAV, Kanados ir Vak. Europos.

ATPIGS
OREIVYBĖ?

Tarptautiniai susitarimai oreivybės bendrovėm draudžia skraidyti keleivius žemesnėmis, negu nustatytomis kainomis. Išimtis tėra daroma vadinamiesiems čarteriams. Pagal tarptautinius nuostatus, bet kokia organizacija, kurios tikslas "nėra orinis susisiekimas" gali savo nariams pasisamdyti čarterio lėktuvą. Tokios kelionės gali būti iki pusės pigesnės, negu normalūs bilietai. Tačiau nuostatuose nurodyta, kad tokia lengvata tegali pasinaudoti tokie nariai, kurie organizacijai priklauso bent 6 mėnesius.

Kanada, JAV ir D. Britanija nori šitą nuostatą pakeisti. Kanados transporto komisijos pirm. J. W. Pickersgill pareiškė, kad nuostatai praktiškai neįgyvendinami ir kad visi kraštai juos laužo. Jis siūlo nereikalauti, kad čarterius užsakančių organizacijų tiksluose nebūtų "orinio susisiekimo" ir kad nebūtų tikrinama, kiek laiko keleiviai išbuvo tų organizacijų nariais.

AKADEMIJOS
POSĖDIS

Vilniuje įvyko Lietuvos Mokslų akademijos visuotinio susirinkimo posėdis, kurį atidarė akademijos prezidentas Matulis.

Be oficialių ir mokslinių pranešimų, posėdyje tylos minute buvo pagerbtas ir praeitais metais miręs akademijos narys prof. T. Ivanauskas.

SONATOS
PREMJERA

Smuikininkas Iz. Vasyliūnas, palydimas V. M. Vasyliūno, kovo 21 d. koncerte Bostone pirmą kartą atliko kompozitoriaus Juliaus Gaidelio 1970 m. sukurtą sonatą Nr. 2.

Be to, Vasyliūnai koncerte atliko Beethoveno sonatą Nr. 4 (opus 23) ir Dvoržako sonatiną (opus 100).

Ekskursijos į Lietuvą

AMERICAN TRAVEL SERVICE, vadovaujamas **Walter Rask - Rasčiausko,** organizuoja 1971 metų vasarą net 6 turistines grupes. Walter Rask jau 10 metų sėkmingai veža lietuvių grupes be jokių nesklandumų.
Atlanto pakraštyje, New Yorke, Bostone ir Philadelphijoj gyvenantieji lietuviai turi pasirinkimą net 4 grupių, prie kurių jie gali prisijungti New Yorke arba Montrealyje. Visos ekskursijos sustoja poilsio Romoje ir apžiūri gražųjį miestą keletą dienų..

TRIJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS

Gegužės 27 d. iš New Yorko $780.00 asm. (2 kambaryje)
Liepos 19 d. iš New Yorko $861.00 asm. " "
Liepos 26 d. iš Montrealio $897.00 asm. " "
Gugpiūčio 9 d. iš Montrealio $856.00 asm. " "

Norintieji užsisakyti atskirą kambarį moka $75 daugiau. Liepos 26 dienos ekskursija sustoja ne tik Romoje, bet ir Leningrade apžiūrėti šio seno ir garsaus miesto.
Kainos įskaito: kelionę, pilną maistą, viešbučius, ekskursijas miestų apžiūrėjimui, transportaciją iš aerodromo į viešbučius ir atgal. Visos grupės turės patyrusius vadovus, kurie rūpinsis visais reikalais kelionėje.

LIETUVOJE viešės net 11 dienų

(Vilniuje, Druskininkuose, Kaune ir Trakuose)
Norintieji prisijungti prašomi registruotis, nes dalyvių skaičius ribotas.
Mes sutvarkysime visus kelionei reikalingus dokumentus ir parūpinsime vizas.

Informacijų kelionės reikalais kreipkitės:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Telefonas: (312) 238-9787

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik $7.00
KELEIVIO 1971 m. kalendorius $1.50

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

CFMB LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiškai, atgarsiai

DĖL ŠALPOS

NL vasario 24 d. rašinyje "Šalpa" J. Šiaučiulis sako: "Šalpa yra viena šakotos KLB veiklos dalis. Šiuo metu mūsų spaudoje nesimato, kad į ją būtų atkreiptas ganėtinas dėmesys, tačiau ji yra aktuali, jos dar nevalia nurašyti ir palaidoti, ji dar labai ir labai yra reikalinga". Toliau autorius kalba tik apie Montrealio šalpos skyrių.

Norėčiau pataisyti, kad šalpa buvo šakotos veiklos dalis. Per KLB Šalpos fondą paramą pinigais gaudavo Vasario 16 gimnazija, kartais ir salezičių gimnazija, pinigais ir aprangos siuntiniais buvo aprūpinami, galimybių ribose, Vak. Vokietijoje gyveną tautiečiai, pagaliau ir lietuvių vargo mokyklos. Nebuvo aplenkti ir čia, Kanadoje, paramos reikalingieji. Bet dabar KLB Šalpos fondui, kad ir su skaudančia širdimi, belieka tik pasakyti: ilsėkis ramybėje daug nudirbęs, per jaunas miręs, dar daug darbų neatlikęs. Taip, šalpa jau nurašyta ir palaidota.

Paskutiniame KLB Kr. tarybos suvažiavime Otavoje apie šalpą negirdėjome nieko nei žodžiu, nei raštu. Toronto Š. fondo skyrius mirė tyliąja mirtimi prieš keletą metų. Priežasties nežinau. Hamiltono stiprus Š. fondas tyliai užmigo 1968 m. Priežastis: nesurastas naujas šalpos vadovas. Apie mažesnių kolonijų šalpos veiklą negirdime nieko. Atrodo, kad tik vienas Montrealis dar šiaip taip iriasi pirmyn. Pagaliau ir KLB viršūnėse vyrauja nuomonė, kad Š. fondas nereikalingas, nes šalpa galima pasinaudoti vietos įstaigose.

Miestų šalpos įstaigos negali patenkinti mūsų reikalų. Jos neduos pinigų Vasario 16 gimnazijai, pasiuntimui siuntinių mūsų tautiečiams ir pan. Tiems reikalams lėšas turime surasti savo tarpe.

Prieš 20 metų spaudoje vienu metu buvo daug rašyta ir sielotasi šalpos reikalu. Tuo metu duodamom sugestijom, atrodo, nebuvo pasinaudota. Tad iki dabarties buvo dirbta taip, kaip kas išmanė.

Apie 1964 metus šiame savaitraštyje buvau parašęs porą ilgesnių rašinių šalpos reikalu. Jie tada praėjo nepastebėti. Dabar J. Šiaučiulis vėl priminė tą patį reikalą. Tenka manyti, kad ir jo užuominos susilauks tokio pat likimo, kaip anie rašiniai.

Z. Pulianauskas

"CEMENTINIS BUNKERIS"

NL kovo 3 d. cituojamas S. Pranckūnas apie Toronto lietuviškųjų kapinių laisvės paminklą, kuris esąs "keistos, neapibūdinamos, cementinį bunkerį primenančios išvaizdos".

"The Canadian Architect" žurnalas tą V. Liačo sukurtą "cementinį bunkerį" priskyrė prie dvidešimties geriausių atrinktų darbų. Laimėjimas nėra jau toks menkas. Nežinau, ar koks kitas grynai lietuvių reikalams skirtas pastatas čia susilaukė tokio dėmesio.

P. V. Zubas

GERIAU VĖLIAU, KAIP NIEKAD

Sekant šio kontinento darbininkų judėjimą, kuris yra gan stipriai apjungtas profesinių sąjungų (labour union), tenka nustebti, kad darbininkijos tarpe yra labai mažai komunistų simpatikų. Daugumoje Kanados provincijų dar veikia ir krikščioniškos prof. sąjungos, kurios yra antikomunistinės. Kvebeko provincijoje ši darbininkų organizacija yra labai stipri.

Kad ir toks JAV darbininkų AFL-CIO vadas G. Meany. Jis yra griežtas antikomunistas ir įvairiais atvejais yra pasisakęs prieš komunistų taktiką ir veiksmus. Taip pat ir JAV uostų krovikų unijos vadas T. Gleason yra griežtas antikomunistas, kuris paskutiniu laiku įsakė savo unijos darbininkams neaptarnauti Lenkijos laivo "Batory".

Pagarba priklauso JAV LB valdybos nariams, o ypač jaunosios kartos atstovams, kurie suprato reikalo svarbumą ir kreipėsi į darbininkų vadą G. Meany, Pensilvanijos liuteronų sinodą bei World Council of Churches Ženevoje, prašydami pasmerkti Rusijos teismo sprendimą V. G. Simokaičių byloje.

Gal ir Kanados LB vieną kartą atkreips dėmesį į darbininkų vadus ir atatinkamais atvejais paprašys Kanados darbininkų paramos mūsų lietuviškos bylos atveju. Kasgi gali garantuoti, kad ir vėl nepasikartos panašūs dalykai, kaip kad su S. Kudirka, Brazinskais ir Simokaičiais?

Geras darbas atlikti juk niekad nėra vėlu. al

PAMIRŠTA ČEMPIONĖ

TŽ Nr. 11 komentuoja ilgą Earl McRae rašinį, išspausdintą "Toronto Star" savaitgalio priede, apie mūsų tautietę Violotą Nešukaitytę, 20 m. amžiaus stalo teniso čempionę, kuri per 10 metų yra laimėjusi net 380 rungtynių, kol tapo ne tik miesto, provincijos, bet ir visos Kanados čempionė ir vėliau yra laimėjusi net tokią didelę pergalę, kaip JAV čempionatą. Šiuo metu stalo stalo tenise jai nėra lygių visame Šiaur. Amerikos kontinente.

Pasiekti tai, aišku, ima daug laiko, pastangų bei lėšų ir kas blogiausia, niekas nepadeda nei morališkai, nei finansiškai. Tautiečiai tyli, ignoruoja, arba visai nekreipia dėmesio. Nežiūrint to, kad Liet. enciklopedija yra čempionę gražiai paminėjus, mūsų spauda yra labai šykšti jos laimėjimams, tartum tai būtų visai mažareikšmiai įvykiai.

Yra liūdnas faktas, kad čempionai, jei yra kuklūs, lieka "nepripažinti", nepagerbti, paliekami vieni "pelnyti laurus", garsinant lietuvio, Lietuvos vardą. Pvz., Br. Rožinskas 1962 m. motorine valtimi "Hercules II" perplaukė Atlantą, bet mes tai tada nuleidome negirdomis, nes jis pats gi nesistengė reklamuotis.

Šiuo metu V. Nešukaitytė yra išvykusi į pasaulines pirmenybes Japonijoje. Dalį jos kelionės išlaidų apmoka Kanados vyriausybė, o likusią dalį paliekama jai pačiai padengti, pagal Earl McRae, tikint, kad lietuvių bendruomenė parems savo čempionę atatinkamai.

Taigi būtų prieš anglus ir viešąją opiniją labai sukompromituoti lietu-

Londono lietuvių jaunimas Vasario 16 minėjime. S. Kero nuotr.

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVEJAS
- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE (at Wellington St.)
Tel. 769-2941
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

W. Lapenat
GENERAL CONSTRUCTION REG'D.
89 Orchard Street, La Salle, P.Q. Tel. 366-6237
Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

Windsor DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.
1205 Church Ave. Verdun, P.Q. Tel. 768-6679.
Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, anklodes, karpetus, sopkas ir visa kita namų apyvoką. Vindsor yra moderni valykla, turinti 25 metų patirtį šiame darbe. Turinti įrengtą moderniškiausią drabužių apsaugą (storage) ir greitą aptarnavimą.
Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus

LASALLE AUTOMOBILE INC.
BRONX PARK GARAGE
7635, boul. LASALLE
- DEMON
- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

366-7818
* * *
Tel. 365-3364
- išorės taisymas
- dažymas
- ratų derinimas
- kiti remontai

De La Verendrye Blvd.
LASALLE, QUÉBEC

viai, jeigu mes savo čempionei absoliučiai nieko nepadėtume (o, deja, taip ir darome). KLB Krašto valdyba, o ypač Toronto LB apyl. valdyba turėtų bent kartą susirūpinti seniai užleistu reikalu ir, pvz., atidaryti banke sąskaitą, paragindama tautiečius, ypač profesionalus, paremti mūsų iškilią čempionę.

Tai nereikštų tik "atsidėkoti", bet ir sudaryti bent minimalias sąlygas dar didesniems laimėjimams ateity, o tas labai svarbu, ypač daug žadančiam talentui, nes tai reiškia ne tik jos, bet ir Lietuvos išgarsinimą. Atrodo, sporto srity Violeta Nešukaitytė pastato lietuvio vardą aukštai. Ypač dabar, kai Brazinskai, Kudirka, Simokaičiai parodė pasauliui lietuvio maištininko genijų, labai dera parodyti, kad lietuvis turi ir sporto genijų.

Deja, paskt. Reuterio žinios iš Japonijos praneša, kad Violeta neišsilaikė ir pralošė Judit Magos, kitai čempionei, tačiau nei Kanados, nei JAV čempionato ji nepralošė ir dėl to ji ypač reikalinga paramos galimam revanšui. St. Bijūnas

NON MEA CULPA...

Dėkoju viešpačiui Vytautui Širvydui už krylovišką pastabą (NL 1238 nr.) ir paaiškinu, kad Vienybės priskirti prie populiariosios spaudos (NL 1235) negalėjau, nes ji, užėmusi politinio neofito liniją, dėl savo kontraversinių išpuolių emigrantinėje visuomenėje yra pasidariusi nepopuliari.

Tačiau Vienybė turi gražią praeitį, kurioje viešpatės Valerijos Vaivadaitės - Tysliavienės žavus veidukas vis dar man neišdyla iš atminties; tenai ir mano plunksna įrašytos pranašystės jau pradėjo pildytis...

Ech, sutinku su visais viešp. Širvydo ekstraciniais teiginiais, tik vienas neaiškumas mane kankina: kodėl Vienybė nepaveldėjo iš savo buv. redaktoriaus poeto Juozo Tysliavos nei prūsiškos valios, nei marškinių?...

Alfonsas Giedraitis

TRAVIATOS BELAUKIANT

Jeigu tebūtų vien Chicagos, gal ir nevertėtų kanadiečiams apie ją šnekėti. Bet nei pirmasis "Traviatos" pastatymas Chicagoje prieš penkerius metus, nei dabartinis neišsivertė be kanadiečių pagelbos. Apie tai kiek vėliau. O dabar truputį apie pastatymą aplamai.

Chicagos Lietuvių operos kolektyvas jau keletą mėnesių repetuoja Giuseppe Verdi keturių veiksmų operą "La Traviata". Nebesinorėtų aiškinti apie Verdi gyvenimą, apie dešimtis jo sukurtų garsiausių operų, apie "Traviatos" nesėkmę 1853 metais (pasaulinė premjera) ir triumfą 1854-siais. Apie tai yra prirašyta visose enciklopedijose.

Tik primintina, jog "Traviata" buvo pirmoji, kurią pastatė įsikūrusi Lietuvos valstybinė opera Kaune 1920 m. gruodžio 31 d. ir kurią kartojo kiekvienų Naujųjų metų išvakarėse.

Kai prieš porą mėnesių Chicagon susirinkę buvusieji Lietuvos valstybinės operos dalyviai minėjo jos 50-ties metų sukaktį, jie visur linksniavo, visur minėjo ir 50-ją "lietuviškos" Verdi "Travaitos" sukaktį. Tos pačios, o ir savo 15-kos metų gyvenimo sukakties proga. Chicagos Lietuvių opera, kiekvieną pavasarį pastatanti po vieną operą, nedvejodama šiam kartui "Traviatą" pasirinko.

Pagrindiniai solistai bus šie: Violetta Valery – Daiva Mongirdaitė ir Gina Čapkauskienė; Alfredo Germont – Stefan Vicik; Flora Bervoix – Nerija Linkevičiūtė; Giorgio Germont – Algirdas Brazis.

Vienerių metų pertrauką padaręs, į dirigento ir režisieriaus postą grįžo maestro Aleksandras Kučiūnas. Penkiolikos metų Chicagos Lietuvių operos kelyje šis vyras ilgiausiai yra buvęs dirigentu, o dažnai kartu ir režisieriumi. Jo dėka, minimas kolektyvas išaugo į tokį muzikinį vienetą, apie kurį ne tik etninių grupių spauda su pavydu kalba, bet ir reiklūs amerikiečių muzikos kritikai komplimentų nepagaili.

Tiesa, operų pastatymams didelį gražiabalsį chorą paruošti padeda pora chormeisterių. Dabartinei "Traviatai" chorą ruošia Alice Stephens ir Alfonsas Gečas. Jie ir praeityje yra daug su tuo choru dirbę, ypač Alice Stephens. Akompaniatorium yra pakviestas Mindaugas Mačiulis. Baleto grupės vadovu ir choreografu – Jaunutis Puodžiūnas. Dekoracijų reikalas pavestas taip pat ne kartą su kolektyvu sėkmingai dirbusiam dailininkui Jurgiui Daugvilai.

"Traviata" bus pastatyta lietuviškoje Marijos aukštesnėje mokykloje, kurios scena yra didelė ir tinkama ir kurios salėje telpa per tūkstantį žiūrovų. Mokykla yra 67 ir California gatvių sankryžoj, Lithuanian Plaza, Chicagoje. Tuo tarpu yra numatyti tik trys spektakliai: gegužės 1 d. 8 val. vakare; gegužės 2 d. 3 val. po pietų ir gegužės 8 d. 8 val. vakare. Bilietų kainos nuo 4 iki 8 dol. Bilietus paštu galima užsisakyti, parašius laišką tokiu adresu: Pranas Naris, 6538 So. Washtenaw Ave., Chicago, Illinois 60629, USA. Laiške nurodyti, kiek ir kokios kainos bilietų pageidaujama ir pridėti čekį.

Baigdamas, grįžtu prie kanadiečių pagelbos Chicagai. Kai "Traviata" buvo statoma prieš penkerius metus, o taip pat ir "Gražinos" pastatyme, Chicaga labai džiaugėsi, gavusi torontiškę Liliją Šukytę. Tūkstančiams JAV lietuvių ir šimtams nelietuvių ji paliko geriausią įspūdį. Apie ją rašė didžioji amerikiečių spauda ir tai ne peikdama, o girdama. Vėl "Traviatą" statant, Chicagos Lietuvių operos akys nukrypo į kitą šiaurės žvaigždelę. Dabar buvo pasikviesta lakštingala (ne mano, o maestro Kučiūno epitetas) Gina Čapkauskienė, nuolatinė Montrealio gyventoja, bet jau pakėlusi sparnus į Austriją, į Grazo operą. Ji Violettos rolę atliks sekmadienį, gegužės 2 d. Reikia manyti, kad ir ji Chicagoje gerai pasirodys. Publika nekantriai laukia jos.

Alfonsas Nakas

Solistė Gina Čapkauskienė dainuoja "Laiškų lietuviams" vakare, kuris įvyko Chicagoje kovo 23 d.

CITATOS

LAIKRAŠTIS — NE KRAUTUVĖ

Žurnalistas Henrikas Žemelis "Laiškų lietuviams" vasario numeryje ir taip rašo:

"Malonu ar nemalonu, tačiau turime konstatuoti liūdną faktą, kad mūsų spauda dar yra labai žemo lygio. Mes kažkaip galvojame, kad laikraštis tai yra krautuvė — jei tik turi pinigų, tai ir gali varyti biznį. Žurnalistu gali būti kiekvienas, kas tik moka rašyti. O jei neturi jokios profesijos — tai tinkamiausias kandidatas į redaktorius. Bet iš tikrųjų tai yra labai rimta profesija, ilgų metų mokslas, platus išsilavinimas, gilus gyvenimo problemų pažinimas. Mūsų gyvenimo sąlygose gal nebūtų tikslu reikalauti tokio tobulumo iš spaudos darbininkų ir žurnalistų, bet vis dėlto pagrindinių laisvosios spaudos principų turėtume laikytis. Tuo labiau, kad per dvidešimt metų gyvendami demokratiniuose kraštuose, turėjome progos pažinti, kaip tas laikraštinės spaudos procesas yra ir turi būti vykdomas!"

munistų pogrindį 1941-1943 metais), kita — Giršos Abramavičiaus ir V. Kažukausko, "Laiko vartus atkėlus" apie Pijaus Glovacko gyvenimą, veiklą komunistams.

KNYGA APIE TEATRĄ

Lietuvoj išelista stambi knyga "Teatrinės minties pėdsakais" pernai visiškai dingo iš knygų lentynų. Knygą sudarė ir redagavo Ant. Vengris, ją paruošė Liaudies meno rūmai, talkininkavo visa eilė teatrologų.

NAUJAS FILMAS

Lietuvos kino studija išleido naują filmą "Vyrų vasarą". Scenarijaus autorius (dalyvaujant S. Šalteniui) — A. Jurovskis. Režisavo M. Giedrys. Operatorius — A. Mockus.

Filme vaizduojami pokario metai Lietuvoje, kai partizanai rodomi "banditais". Filmo herojus Alsys — KGB agentas, kuris infiltravosi pas partizanus.

Filmas yra aiškiai propagandinis, nors ir Lietuvos spaudoje jis priskiriamas prie nuotykių žanro.

VILNIAUS LEIDINIAI

Vaikams, jaunimui skiriamuose leidiniuose okup. Lietuvoje netrūksta rusiškų, net kubiečių pasakų. Iš lietuviškosios dvasios leidinių šių metų pradžioje, šalia kitų, išleista: V. Krėvės "Aitvaras" (keturi padavimai, tiražas — 50.000 egz.) ir "Pasakų skrynelė", kur sudėta 10 mažų knygučių po vieną pasakėlę mažiesiems. Šio leidinio išleista 75.000 egz.

Vilniuje tebeleidžiami raštai apie komunistų pogrindžio veikėjus Lietuvoje. Vienas jų, tai F. Bieliausko ir S. Filipavičiaus knyga "Nakties žiburiai" (apie Kauno ko-

LEIDYBOS ARUODUOS

ĮDOMUS, KAD KARINGAS...

Neseniai gautas frontininkų oficiozo "Į Laisvę" naujas numeris, atžymėtas 1970 m. gruodžio mėn. data. Turinys šaltokas ir itin priekabus. Žurnalo puslapiuose duodama bylos visiems: ir Vlikui, ir Altai, ir kai kuriais atvejais Bendruomenei, ir, netgi, patiems frontininkams, kaip, pvz., dr. Kaziui Bobeliui, Altos pirmininkui.

Žurnalas, pasakyčiau, gal ir yra įdomus, kad labai "karingas". Tokio "karingumo" kitų nei laikraščių, nei žurnalų, ypač šiuo metu, mūsuose tarytum ir nebėra. "Į Laisvę" ypatingai karingą kryptį, sakyčiau, nustatė priešpaskutinysis redaktorius L. Valiukas. Atrodo, jos laikysis ir dabartinis redaktorius J. Kojelis.

Pirmajam puslapy — laiškai redakcijai. Antruoju dalyku, tarytum pagrindiniu spausdinamas tekstas prof. dr. Zenono Ivinskio paskaitos, skaitytos lietuviškųjų studijų savaitės metu 1970.VII.25 Stuttgarte, Vakarų Vokietijoj. Paskaitos tema — Lietuvos Steigiamasis Seimas, jo kilmė ir reikšmė. Rašinys tikrai įdomus, itin kruopščiai parengtas, gale patiekiąs plačią bibliografiją ir vertas ypatingai atidaus skaitytojų dėmesio. Seka Bern. Brazdžionio eilėraštis "Vaidila Valiūnas prie užgesusio švyturio", dedikuotas šių dienų kankiniui Simonui Kudirkai.

Seka vieno iš didesnių frontininkų vadų Broniaus Nainio rašinys "Tauta ir išeivija laisvės kovoje". Jame ir užtinkame daugiausia "pipirų", ypač Altai. Vieną kitą mintį cituoju. Esą, "ilgoką metų skaičių Amerikos lietuvių politinį gyvenimą dominavusi, kritikos nepripažinusi, autokratinė Amerikos Lietuvių Taryba konkurencijos ypatingai nemėgo. Šiaip taip dar pakęsdama Vliką, į kurį jautė galinti turėti įtakos per Altą sudarančias ir Vlike savo atstovus turinčias partijas ir jo finansinę priklausomybę Altai, fiziškai negalėjo pernešti niekam nepriklausančios ir grynai demokratiškai besitvarkančios Bendruomenės".

Alta, esą, paskelbusi B-nei karą ir visą energiją pašventusi kovai prieš ją. Bendruomenei, girdi, buvę liepta šokti tik lenciūgėlį, atseit, nesikišt į politiką.

Toliau straipsnyje pabrėžiama, jog partijos, nesulaukusios jokio prieauglio, nyko ir menkėjo. Vadai seno, darbingumas mažėjo. Vliko ir Altos veikla smuko. O dėl pastarųjų veiksnių, girdi, ir Bendruomenės augimas reikiamu tempu neišsivystė...

Sekančiu rašiniu eina L. Valiuko medžiaga, užvardinta: "Rezoliucijoms remti k-tas laimi kovą ir JAV senate". Išdėstoma eiga priimtosios rezoliucijos Nr. 416. Iš rašinio sužinoma, kad į tai buvo daręs intervenciją ir Gromyko, Sovietų užs. reik. ministras. Buvęs sudarytas "Gromyko-Rusk-Massfield planas", kad rezoliucijos priėmimą sustabdžius.

Vliko metinėj konferencijoj, Chicagoj 1970 m. gruodžio 5 d. pasakė kalbą JAV LB centro vbos vicepirm. Alg. Gečys. Jo kalbai, girdi, nei konferencija, nei lietuvių spauda neparodžiusi tinkamo dėmesio, tad jo kalba atspausdinama žurnale. O tos kalbos akcentai — panašūs į Nainio rašinyje skelbiamuosius: duokite daugiau politinės veiklos galios Bendruomenei...

Toliau dr. Vyt. Lukša, straipsnyje "Jaunimo darbuotojų paruošimas" dėsto savo gal kiek utopiškas pažiūras apie jaunimo mokymą ir auklėjimą šeštadieninėse mokyklose, teigdamas, jog "nepakanka išmokyti vaikus tik lietuviškai kalbėti, skaityti ir rašyti. Jaunimas turi būti pilnai ir iki detalių supažindinamas su visomis patriotinėmis lietuvių organizacijomis ir jų siekiais".

Žurnale dedamas epilogas iš J. Gliaudos premijuoto romano "Aitvarai ir giria", taip pat ir autoriaus nuotrauka. Toliau — "Žvilgsniai į įvykius ir spaudą" apie rusų nužudytą lietuvį prof. dr. J. Kazlauską, įdomiai S. Giedrio parašyta parodijinė humoreska "Aukštosios matematikos kilpos", "Už laisvę verta mirti" — apie Kudirką ir Brazinskus, kur Fab. Žirgulis savo apžvalgoj vėl kimba į Altos plaukus, tardamas: "Ryšium su Brazinskų ir Simo Kudirkos bylomis Vašingtone lankėsi bent kelios delegacijos: Lietuvių Bendruomenės, Vliko-Altos, studentų ir kt. Netenka abejoti, kad visi kalbėjo visų lietuvių vardu. Teisę varstyti valstybės departamento duris ilgą laiką skrupulingai savinosi Amerikos Lietuvių Taryba. Net Vlikui ten lankytis buvo draudžiama. Jausdama savo bejėgiškumą, Taryba tuo reikalu jau tyli"...

Toliau apžvalginė medžiaga apie Vliko seimą Chicagoje, JAV LB tarybos pradedamąjį darbą, pašnekesį Tabor farmoje, Liet. Fronto bičiulių gretas, Vyt. Vaitiekūno įdomūs išvedžiojimai apie "Demokratinę Lietuvą kreivame veidrodyje", žurnalo redaktoriaus žodis ir žurnalo gale — du vedamieji. Ypač stipriomis mintimis parašytas "Iš kankinių kraujo tauta semiasi stiprybę".

Pr. Alšėnas

TOKELĖS

Buitiniu aptarnavimu šiandieną Lietuvoje vadinama tai, kas anglosaksų kraštuose paprastai aptariama "service industry".

Kad suvalstybintas ir socializuotas tas buitinis aptarnavimas toli gražu nepatenkina nė minimalių gyventojų poreikių — buvo seniai aišku tiek iš pačios Lietuvos spaudos, tiek ir iš keliautojų pasakojimų.

Dabar, štai, iš tos pačios spaudos sužinome, kad Marijampolės (dabar: Kapsuko) rajono buitinio aptarnavimo darbuotojai, vykdydami komunistų partijos "XXIV suvažiavimo direktyvų projektą", nutarė pagerinti tą buitinį aptarnavimą ir paslaugų rajono gyventojams suteikti už 1,78 milijoną rublių, o tai, esą, net 210 tūkst. rublių daugiau kaip praeitaisiais metais.

Atrodytų, kad tai labai gerai, kad iš tiesų stengiamasi gyventojus aptarnauti. Tačiau paskaičiavus paaiškėja, kad vienam rajono gyventojui to buitinio aptarnavimo paslaugų per metus teks už... 20,5 rublio. Atseit, vidutiniškai per savaitę gyventojas išleis 39 kapeikas už batų taisymą, cheminį valymą, plaukų kirpimą, radijo aparato, televizoriaus, laikrodžio taisymą ir t.t. ir t.t.

Iš tiesų visapusiškas aptarnavimas...

•

Pasirodo, kad "lietuvybės ir lietuvių tautos kultūros negalima suplakti į vieną daiktą".

Šitaip tvirtina prosovietinio Chicagos dienraščio "Vilties" redaktorius S. J. Jokubka. Toks drąsus tvirtinimas vis dėlto sudomino ir paskatino skaityti toliau. Nejaugi galima atskirti tautybę nuo tautos kultūros?

Antrasis Jokubkos sakinys jau iš tiesų sukėlė abejonių: "Lietuvybė yra nedaloma ir brangi kiekvienam doram lietuviui". Vadinas, jei lietuvis bus nedoras, sakykim, vagis ar paleistuvis, tai jam jo tautybė jau būtinai turi būti nebrangi? Juk gali ir, deja, neretai būna, kad nelabai jau doras žmogus vis dėlto yra visiškai geras lietuvis: jis ir vaikus lietuviškai auklėja, ir liaudies dainas mėgsta, ir lietuviškas knygas mėgsta. Arba priešingai: nepriekaištingai doras žmogus gali būti visiškai niekam tikęs lietuvis...

Toliau "Vilnies" redaktorius jau šitaip porina: "Buržuazija turi savo kultūrą, darbo liaudis — savo. Buržuaziniai nacionalistai skelbia savo

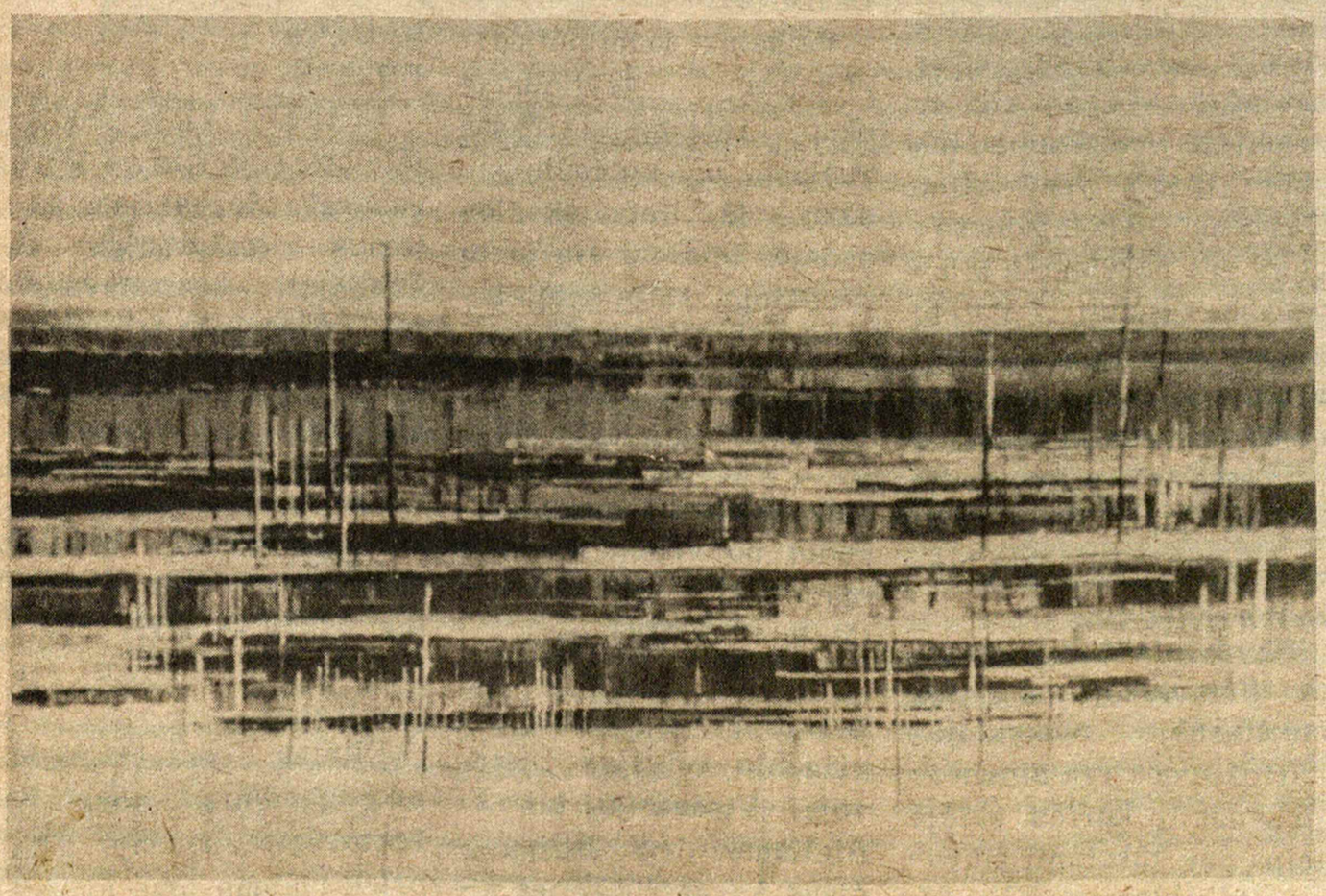

Dail. Romas Bukauskas: Šiaurė (1971)

SPALVINGOJI LIETUVA *

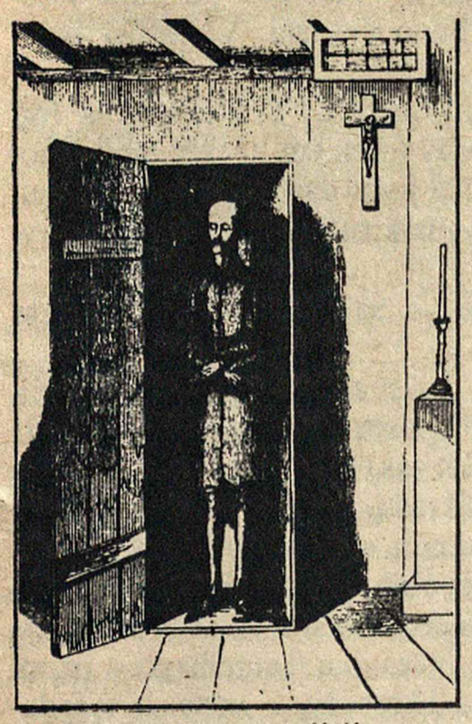

SVEČIUOSE PAS ČIČINSKĄ

Daug baisių pasakojimų daug legendų sukurta apie Čičinską. Sudomins nauji

kultūrą, kuri darbo žmogui yra nepriimtina".

Kadangi "buržuaziniais nacionalistais" prosovietinė spauda paprastai vadina visus tuos, kurie nepritaria Lietuvos prijungimui prie sovietinės Rusijos, galime prileisti, kad Lietuvos "darbo liaudis", atseit, bent 95 nuoš. lietuvių, labai mėgsta "buržuazinę kultūrą", pvz., Maironio raštus, kurių nemaži tiražai Lietuvoje yra bematant iš knygynų išgraibstomi. Juk ir Maironis pats buvo maždaug "buržujus", ir jo kūrybą tie "buržuaziniai nacionalistai" labai mėgsta, žodžiu, ir Maironio eilėraščiai turėtų būti priskirti tai Jokubkos "buržuazinei kultūrai".

Linksmiausia yra tai, kad šiandien ir Lietuvos vadinamosios "marksistinės" estetikos žinovai Jokubkos aiškinimus pavadintų vulgarizmu, ne panašių doktrinų api kultūrą sovietuose buv atsisakyta bent prieš 4 metų. Dabar panašiu "kairiuosius nukrypimus sovietų kultūros komisarai su pasipiktinimu pri skiria tik "anarchosindi kalistams" ir "maois tams".

Nejaugi Jokubka tikra žinojo, apie ką rašė Antra vertus, žinoma nelengva išmintingai plepėti apie kultūrą, pačian jos rimčiau nepasisė mus...

L. Ť.

šį žmogų liečiantys istoriniai faktai, kuriuos teko užtikti, vartant žurnalo "Tygodnik ilustrovany", ėjusio Varšuvoje 1860 metais, kompelktą. Straipsnio autorius – vienas šio žurnalo darbuotojų. Jis specialiai buvo atvykęs į Upytę įsitikinti, ar ten esantis lavonas – Čičinsko.

"Šventoji Lietuvos žemė. Tolumoje juoduoja Upytės kaimas, o jame stūkso medinė bažnytėlė. Jos kryžius šauna tiesiai į dangų. Mažyčių langų stiklai vėjo virpinami groja, tarsi pavaduodami vargonus, kurių dėl žmonių skurdo bažnytėlėje nesama. Bažnytėlės durys atidarinėjamos kasdieną, kad per šventą slenkstį peržengtų parapijietis, ar koks pakeleivis. Kupinas smalsumo pamatyti stebuklą, peržengiau šį slenkstį ir aš, – rašo autorius. – Bet kai bažnytėlės sargas atidarė spintą, stovėjusią čia prie durų, pašnibždomis man pasakė: "Čia ponas Čičinskas, Upytės atstovas seime, tai tas pats, kuris kažkada suardė seimą ir užmušė ne vieną ir ne vieną tūkstantį žmonių", ir pamačiau visų ūgiu stovinčią mumiją, baisios mintys užgimė mano galvoje. Tarsi nebylys stovėjau prie mumijos, žiūrėjau į žmogaus veidą, iš kurio taip visi šaiposi, išlieja neapykantą ..."

Atpasakojęs kai kurias legendas apie Čičinską, tyrinėtojas sako: "Matai geltoną lavono kūną, jis tarsi suakmenėjęs, ūgis tiesus, aukštas, rankos kryžiumi sudėtos, kojos ištiestos. Lavono galva plika, aptraukta geltona oda, tik užpakaly matyti kuokštai žilų plaukų. Akys užmerktos, tarsi giliai miegančio žmogaus. Nosis lengvai kuprota, ūsai tarsi atitrūkę ..."

Autorius sako, kad anksčiau ši Čičinsko mumija buvo vežiojama po kaimus ir kaip baidyklė rodoma žmonėms. Vėliau jo lavonas žmonių pasityčiojimui buvo pastatytas prie kelio netoli Upytės bažnytėlės.

"Smalsuoliai, atplėšdami atminčiai Čičinsko kūno gabalėlius bei išraudami jo plaukų, – rašo autorius, – darė didelę žalą".

Baigdamas jis sako: "Neseniai Upytės atstovo seime lavonu buvo pasirūpinta; nuimtas jis nuo šalikelės, įdėtas į spintą ir pastatytas bažnytlės priangyje. Čičinskas apvilktas pilku burnosu ir stovi ramybėje ... "

Nors ir sunku tikėti, kad šis tyrinėtojo aprašytas lavonas buvo Čičinsko, bet, praėjus daugiau kaip šimtui metų nuo aprašymo, dar sunkiau jį paneigti. Juk jis buvo ankstyvesnis liudininkas.

ORIGINALUS PASTATAS

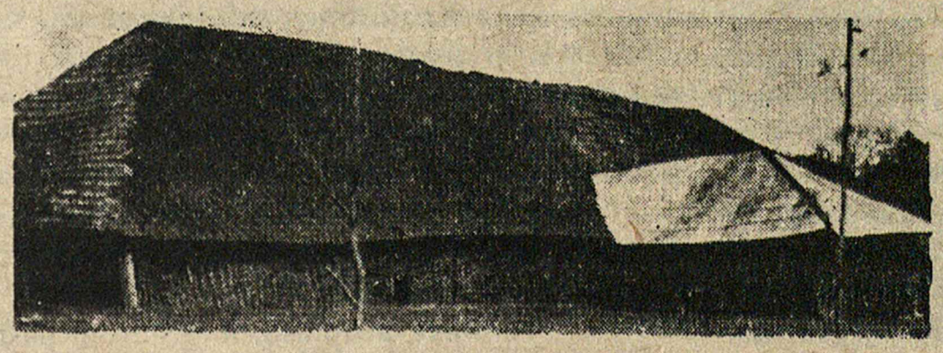

Vykstant Paberžės kryptimi, apie 16 km nuo Vilniaus, išvysti žalumomis pasipuošusį Riešelės pusėje, šimtamečių medžių paunksmėje, lyg tvirtovėje stūkso buvęs žemutinis Riešės dvaras – rūsčių baudžiavos laikų palikuonis. Pavėsingi plačiašakiai klevai, liepos, topoliai ir kiti senieji medžiai yra sodinti dar baudžiauninkų rankomis.

Dairantis po sodybą, kurioje dabar valstybinis žirgynas, žvilgsnis nukrypsta į didžiulį kluoną, stovintį prie gražaus tvenkinio. Pasirodo, kad šio kluono sienos kruopščiai ir meistriškai išpintos karklų virbais. Tai originalus ir praktiškas statybos būdas, kokį retai begalima sutikti Lietuvoje.

Originalų pastatą būtina stropiai saugoti.

Dail. Romas Bukauskas: Kompozicija rusvais tonais

KALBA

MOGIS, NIKIS IR VAIKAITIS

"Pasaulio lietuvio" kalbos skyrelyje siūlomi kai kurie įdomūs naujadarai, kuriuos aptaria dr. A. Salys:

Ukrainietiška gudybė anūkas paliudyta jau J. Bretkūno Šv. Rašto vertime, vėliau K. Sirvydo žodyne ir plačiai sakoma rytiečių ir dzūkų, bet svetima žemaičiams ir veik visiems vakariečiams aukštaičiams. Skolinys yra plačiai įsišakniįęs ir bendrinėje kalboje. J. Jablonskis jau gerokai prieš Pirmąjį pasaulinį karą pasiūlė naujadarą vaikaičius. Ir ne iš piršto juos išlaužė: vienur kitur Rytų Lietuvoje, pvz. atkraštinėje Lazūnų tarmėje, anūkui ir anūkei pažįstami gyvi sūnaitis (sūnaus sūnus) ir dukraitė bei dukteraitė (dukters duktė). Vaikaičio terminą buvo priėmę ir teisininkai įstatymų kalbai. Prie jo daugiskaitinės lyties vaikaičiai pasilikta ir dabar Lietuvoje (plg." 1970 Santuokos ir šeimos kodeksą"). Šalia vaikaičio vėliau susidaryta ir vaikaitė. O darybos vaikaitis yra to paties molio kaip ir kalvaitis, ūkininkaitis (gaspadoraitis), kur reiškia kalvio, ūkininko sūnų. J. Bretkūnas pažino nepuotį ir neptę, gilios senovės palaikus, bet kalbininkai nesiūlo jų atgaivinti dėl to, kaip esu pasakęs 1937 m. Gimtosios Kalbos straipsnyje "Mūsų gentivardžiai": "Kaip neturinčius nė jokių žodinių giminaičių juos būtų sunku prigydyti ir bendrinėje kalboje".

Priėmę vaikaičius, galime sakyti ir provaikaičiai, prosūnaičiai, produkraitės, taip pat povaikaičiai, posūnaičiai, podukraitės. Tokie terminai jau veik prieš trisdešimt metų Valstybės Tarybos (ir man pačiam dalyvaujant) buvo priimti įstatyminės genealogijos reikalams. Plg. dar Lietuvių Enciklopedijos straipsnį "Gentivardžiai". Iš šnekamosios kalbos anūkų, tur būt, nebeišveisime, bet rašomajai teteiktini vaikaičiai su sūnaičiais ir dukraitėmis.

Nikis, kaip ang. hobby pakaitas, mažne gali taikstytis į "senadarą", nes yra gimęs apie 1932 m. vad. S. Čiurlionienės Kauno šeštadieniuose, kur pas ją rinkdavosi rašytojai, vertėjai ir priedo vienas antras kalbininkas. Kartą velionis min. K. Bizauskas, buvęs Lietuvos atstovas JAV, įsipasakojęs apie amerikiečių visokius hobius, pasigedo jam lietuviško pakaito. Sustojome prie nikio, kuris šiaip gyvoje kalboje (paprastai peikiamai) reiškia užsispyrimą, aikštį (apie žmones) ir nirtulį, "naravą" (apie arklius). Sutarėme, kaip šiaip rašomojoje nevartotam nikiui galima suteikti ir tauresnę perkeltinę reikšmę, ypačiai, kad vkž. nikti (paprastai įnikti) neturi menkinamos reikšmės. Todėl V. Kamantauskas savo žodynėlyje "Kalbėkime lietuviškai" (1933) ir paleido niki apyvarton. Jei kam nikio peikiamasis priereikšmis labai priešais šoka, tai hobio pakaitu, rodos, gerai galėtų eiti mogis (kirčiuojamas kaip žodis). Jo pirminė reikšmė pomė-

(keliama į 11 psl.)

KAZIMIERAS BARĖNAS

Skryningas

IŠ SPAUDAI RUOŠIAMOS KNYGOS "21 VERONIKA"

Šventariai sėdėjo prie stalo ir valgė kiaušinius, kai šeimininkė pasibaladojo ir šūktelėjo:

— Policininkas!

Abu jie pašoko. Policininkas? Ko gi jam čia reikia? Durų skambutį jie girdėjo. Po to šeimininkė su kažkuo kalbėjosi. O dabar štai — policininkas ir ne ko nors kito ieško, o Šventarių! Jie abu išskubėjo. Už pravirų durų stovėjo aukštas jaunas policininkas su popieriaus lapeliais rankose. Jam reikalingas Šventaris. Ne, ne, ne lady, o Šventaris. Rytoj tas Šventaris lygiai penktą valandą tegu užeina nuovadon — jam skryningas.

— Mes turėjom skryningą, — aiškina Veronika.

— Tik Kostas Šventaris. Suprantama?

— Taip, suprantama, — patvirtina Veronika, — bet mes turėjom skryningą.

— Lygiai penktą valandą, — kartoja policininkas, — ir tik Kostas Šventaris.

— Mes dirbam iki pusės šešių.

— Lygiai penktą valandą. Ar suprantama?

Veronika patvirtina: taip, suprantama, ir policininkas pasako labanakt ir dideliais žingsniais nueina. Veronika dabar žiūri į jo kojas — kokie dideli batai! Kai policininkas atsiduria gatvėje, ji paglosto atšlepsėjusią bibliniu Rūtos vardu šeimininkės kalę, kuri gerindamasi sukasi apie Veroniką ir, rodos, ieško jos akių.

— Rūta, Rūta, — sako Veronika ir uždaro lauko duris.

— Neišleiskit Rūtos! — šūkteli šeimininkė nuo virtuvės durų. O, ji jau čia pat. — Ko gi nori tas kopas?

— Skryningas, — sako Veronika. — Ryt vakare Kostui skryningas.

— O, skryningas... O kas tas skryningas?

Ir Veronika pradeda jai aiškinti. Paklaus, ko bėgai ir kada peržengei savo krašto sieną. Paklaus, ką dirbai išbėgęs svetimam krašte, kurioj stovykloj sėdėjai. Paklaus, paklaus... Ko dar paklaus? Tas susitikimas prie durų su policininku Veronikai išbarstė visus galimus klausimus. Dėl to ji nustoja aiškinti ir pasilenkia vėl prie kalės.

— Rūta, Rūta, kalytė... Gera kalytė, — kalba ji, vis jausdama, kad šeimininkė dar čia pat.

— Aš maniau, kad čia kažin kas. Sakau sau: ar čia kokia vagystė, ar muštynės.

— Vagystė? — griebiasi Veronika už šeimininkės žodžio. — Ar tai tamsta galvoji...

— Ne, ne, negalvoju. Ne apie jus galvoju. Žinote, visokių privažiavo... Gal draugai, gal policijai liudininkų reikia. Jeigu kopas jau eina...

— Labanaktis, — nukerta Veronika šeimininkės žodžius ir smunka į savo kambarį. — Kaip ji drįsta? — klausia ji Kostą. O Kostas tik trūkteli pečiais.

— Kas jai uždraus galvoti ir kalbėti? — sako jis, ir Veronika mato, kad jis jau sudorojęs kiaušinį. O ji nebenori valgyti, ir jos pyktis nuo šeimininkės staiga persimeta į Kostą.

— Žodžio nepratarei prie policininko! Anei pliko žodelio! Aš turėjau viską aiškinti. O jis sau sėdi dabar ir kemša.

— Ir tu paskubėk, — ragina Kostas.

Jie buvo sutarę šįvakar suvalgyti po šiltą kiaušinėlį ir bėgti į kiną. Veronika žiūri į laikrodį — jau vėlu. Šiuo metu turi prasidėti filmas, o jie dar tebesėdi namie. Jeigu bėgtum užduses, tai jau vis tiek, tur būt, nesuspėtum. Kiaušinis irgi atšalo. Ji pripažįsta šiltą kiaušinėlį, apie tokį ir kalbėjo, kai kūrė primusą. Arbatos ir šiltą kiaušinėlį ir tada į kiną!

— Ko tu tyli, kaip memė? — grįžta ji į ginčą. — Stovi policininkas, aš turiu kalbėti, o jis tyli. Tau gi skryningas, ne man.

— O ką tu iškalbėjai? Pasakė: penktą valandą, tai be jokių kalbų penktą valandą. Matai kepurę, pažįsti iš jos policininką, valdžios žmogų, pasakė tau, kad penktą valandą, tai nepradėk ginčo.

— Penktą valandą... — prataria Veronika ir susimąsto. Į kiną pavėluota. Ji dabar gailisi, kad užsipuolė Kostą. Argi jis moka angliškai pakalbėti? Ne kalba, o mikčioja ir stena, kol jam išeina žodis ir tas pats dar ištartas taip, kaip parašytas. Ne, Kostas, matyt, nebeišmoks burbuliuoti su visais angliškais liežuvio palenkimais ir patempimais. Ką gi jis ten sakys tame skryninge vienas? Mikčios atsisėdęs. — Aš irgi eisiu su tavim, — nusprendžia ji. — Tavęs jie nesupras.

Kostas nesipriešina. Jis tik abejoja, ar Veroniką nuovadoje įsileis, jei jam vienam paskirta. Bet ją įsileidžia. Gerai, prašom. Ji gali išversti, ką vyras sako, bet draudžiama tarpusavy kalbėtis. Kada Kostas gimęs? Gimęs, gimęs... Kur gimęs? Gimęs, gimęs... Jis pats sau kartoja klausimus. Kada tėvas gimęs? Kada motina? Broliai, seserys? Klausia vis tas aukštasis, kuris pasigyrė, kad moka rusiškai. Kitas klausosi, o trečias užsirašinėja. Gimęs, gimęs? No, no, Kostas nežino, kada kas gimęs, ir tada bendrom pastangom visi kartu pradeda ieškoti atsakymo, kada Kosto tėvas gali būti gimęs. Kada jis mirė? Kiek jis metų tada galėjo turėti? O dabar paskaičiuokim. Taip, taip, atgal paskaičiuokim. Tada Veronika subruzda:

— Neatsimeni net savo tėvo gimimo metų!

— O tu ar atsimeni? — atklausia Kostas.

— Lady, lady! — sudraudžia skryningo vadovas. — Aš sakiau, kad negalima.

Veronika atsiprašo, ir bendrom pastangom surašomos visų gimimo datos. Kostas vis tvirtina, kad jis jokiu būdu negalėtų guldyti galvos, ar nors vieno metai teisingi, o vedėjas ramina. Argi čia svarbu? Bus šioks toks dokumentas, ir užteks. Mirusieji arba ir gyvieji, jei toli, maža kam terūpi. O jeigu dabar reikia spėlioti jų gimimo metus, tai tik dėl to, kad šitam darbe tokia nustatyta tvarka.

— O dabar sakykit, kokius laikraščius skaitote? — klausia vedėjas, apraminęs Kostą dėl giminės atsiradimo pasaulyje datų. Prašau — lapas popieriaus, ir surašykite visus iki vieno.

Iš seno įsibėgėjimo Šventariai dar tebeskaitė tris lietuviškus laikraščius, išeinančius Vokietijoje, ir londoniškį „Britanijos Lietuvį". Kostas juos ir surašė. Šiek tiek sunkumų jam sudarė skryningo vedėjo paliepimas:

— Ir adresus! Ir visų adresus!

— Velnias gi juos gali atsiminti! — lietuviškai nustebo Kostas, o Veronika turėjo tuos žodžius išversti, nes visi sukluso. Ar velnias? Taip, velnias, Kostas vis laikėsi savo nuomonės. Kuris gi iš jų pačių galėtų pasakyti, pavyzdžiui, „Times" ar „Manchester Guardian' adresus? Laikraščiai abu pasaulinio garso, eina Britanijoje, o kokie jų adresai? Kosto tardomi, valdininkai dairėsi vienas į kitą. „Manchester Guardian" adresą Kostas jiems pasakė: 3 Cross Street. Jei netikite, prašau pasitikrinti. Valdininkai tiki. O „Britanijos Lietuvis" įsikūręs kažkokiose Londono Mews — arklidėse. Visi kiti — kažkur Vokietijoje tarp Memmingeno ir Detmoldo. Ar užtenka tiek žinoti?

— Gerai, gerai, užtenka, — sustabdo jį vedėjas, atsiverčia rausvą aplanką ir pasiima iš jo laikraštį. — O dabar prašom atvirai pasakyti, kur šitas laikraštis įsikūręs? — ir vedėjo veidas šypsosi. Jis laukia atsakymo.

— Šitas Vilniuj, Lietuvoj, — apsidairęs atsako Kostas. — Jūsų draugų laikraštis.

— Kokių draugų?

— Jūsų draugų.

— Tylėk! — subara Veronika vyrą.

— Lady, lady! — įspėja ją skryninguotojas. — Lady, aš iš pradžių prašiau nesikalbėti.

— Aš jam liepiu nesiginčyti, — paaiškina Veronika ir atsiprašo. — Draugai ar nedraugai — ne mano vyro reikalas. Jūs kvietėt — jis atėjo, jūs klausiat — jis atsako. Jūs baigsit klausinėti — jis eis namo miegoti, o rytoj į fabriką, ir taip toliau.

— Aš nesiginčiju, — teisinasi Kostas. — Aš sakau teisybę: sovietiniai komunistai yra britų draugai. Koks čia ginčas? Mes Vokietijoje šitaip rašėme anketose skryningų metu: vokiečiai — priešai, rusai — draugai. Russkij, tak, tak, russkij čelovek s nagaikoj ili s naganom! Pravda?

— Jie mūsų priešai, — atsako skryninguotojas irgi rusų kalba.

— Nuo kada priešai? Kol mes po karo sėdėjom Vokietijoje, jie buvo draugai. Vokiečiai buvo priešai.

— Ne, rusai yra priešai. Tas laikraštis irgi priešų, o tu skaitai. Mes priėmėm tave ir tavo žmoną į savo kraštą, davėm jums darbo, jūs mūsų draugai, o tu skaitai priešo laikraštį, — prikaišioja skryninguotojas.

— Aš neskaitau, — sako Kostas. — Tamsta skaitai.

— Pažiūrėk, — ir ištiesia Kostui numerį vilniškės „Tiesos". — Pažiūrėk, pavartyk. Pažiūrėk ir pasakyk, ar skaitei. Bet sakyk teisybę.

Kostas paima laikraštį. Taip, žinoma, jis skaitė kaip tik tą patį numerį su Stalino kalba. Intrighamo Savišalpinėje jie abu su Veronika susitiko seną pažįstamą iš Teufelhageno stovyklos Vokietijoje — Kazę Skrebutienę. Veronika Teufelhagene pabuvo net ir krikštamočia Skrebučių Kazytei ir mėgdavo pasakyti apie tą Skrebutienę vis gerą žodį: vis, būdavo, Skrebutienė, vis gera moteris. Tai ji prieš gerą pusmetį ir pakišo Kostui Savišalpinės koridoriuj, girdi:

— Še, paskaityk. Gal seniai bematei, gal pasiilgai.

Sakė ji pajuokaudama ir prašė grąžinti. Veronika tądien mokė Intrighamo lietuviukus, ir Kostas laukė jos. Tai jis išsitiesė kiemo pievelėje, paskaitė tą laikraštį ir grąžino.

— Na, ar matytas numeris? — paklausė valdininkas.

— Taip, matytas, — prisipažino Kostas.

— Ar nuolat skaitai tą laikraštį? Kas duoda?

— Tą vieną ir tesu matęs.

— Tą vieną? Ar tikrai tą vieną? Jei tą vieną, tai prašau pasakyti, kas davė.

Kostas patempė lūpas ir tarytum stengėsi prisiminti. Stengtis jam nereikia: jis žino, kas davė. Bet jeigu jis pasakytų, kad Skrebutienė, tai ją, tur būt, pakviestų apklausti. Ją irgi klaustų, kas davė. Ne, Kostas negali išduoti. Veronika irgi pyktų, kad Kostas ėmė ir tiesiog bobiškai išplepėjo ir išdavė jos draugę. Jis tik stengėsi atsiminti, kas galėjo matyti, kai jis skaitė. Minginas matė, taip. Davydonis matė. Tas šventabezdis Kirkilas matė.

— Neatsimenu, — trūkteli Kostas pečiais ir išskečia rankas. — Kažkoks vyras, rodos, skaitė, tai ir aš buvau priėjęs. Ar tas vyras pažįstamas — nebeatsimenu. Tur būt, nepažįstamas, tur būt, atvažiavęs iš kitur. Atsimenu, mūsų klube...

— Vyras ar moteris? — klausia valdininkas.

— Sakyčiau, kad vyras.

— Vyras?

— Manau, kad vyras. Turėjo būti vyras. Atsimenu, kad skaičiau. Va, tą kalbą skaičiau.

— Sakyk, — ragina Veronika.

— Neatsimenu, — kartoja Kostas.

— Lady, gal tamsta atsimeni?

— Aš pirmą kartą girdžiu, kad jis skaitė.

— Ar tamsta neatsimeni, ar nenori sakyti? —

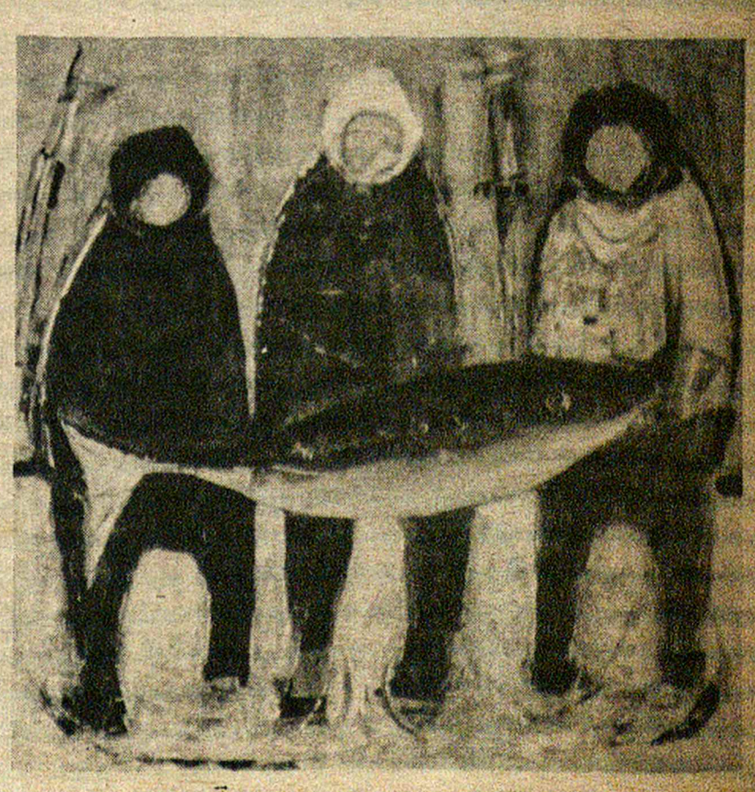

Dail. Vytas Remeika: Didžioji (aliejus)

klausia valdininkas. — Skirtingi dalykai neatsiminti ir nesakyti. Mano patarimas: sakyk tamsta atvirai. Kas davė?

— Neatsimenu.

— Gerai, — lūkterėjęs tarė valdininkas. — Palauksim ligi rytojaus. Prašom tokiu pat laiku. Žiūrėkit, 24 valandos — daug laiko atsiminti.

Veronika šokosi protestuoti: Kostas, girdi, dirba iki pusės šešių. Šiandien jis anksčiau iš fabriko išėjo, rytoj turės išeiti. Ar nepagalvos prievaizdas ir fabriko vadovybė, kad jis tyčia išeidinėja? Išmes iš darbo, išsiųs atgal į Vokietiją...

Kostas suėmė jos ranką.

— Eikim, — tarė jis.

— Tu tyčia nesakai! — apkaltino ji Kostą. — Sakyk, viską baigsim, ryt bus rami galva.

— Neatsimenu, — anglų kalba atsakė jis, pastebėjęs į save subestas valdininkų akis. — Neatsimenu, ir gana.

Įkaitę jie išėjo. Sukantis į skersinę gatvę, Veronika apsidairė ir pradėjo:

— Nesuprantu tavęs. Kodėl gi nepasakei?

— Negalėjau sakyti. Negalėjau išduoti. Aš gi nežinau, kas apskundė mane, kas paskutinis tą laikraštį turėjo, kas matė, kai aš skaičiau.

— O kas tau davė?

— Kazė davė.

— Kokia Kazė davė?

— Kokia Kazė? Skrebutienė Kazė, tavo draugė, kūma.

Dabar Veronika galvojo, ar Skrebutienė verta Kosto aukos. Kas gi laikraštį atidavė policijai ir įpainiojo istorijon Kostą? Jeigu kas žino visą teisybę, tai, tur būt, tik Skrebutienė. Bet Veronikos mintys staiga pakrypo į kitą pusę.

— Kaip gi dažnai tu susitikinėji su ta Kaze? Rodos, per dienas dirbi, rytą išeini, vakare pareini. Ar prie fabriko vartų Kazytė palaukia?

— Ką čia dabar niekus šneki! — subiura Kostas.

— Kokius niekus? Atsimenu bolševikų ir vokiečių laikus: tada tu ir su vienais ir su kitais mokėjai gyventi. Rudas ar raudonas — visi tau draugai. Gal aš ne viską žinau, bet tu mokėjai gyventi. Kad aš taip mokėčiau! Gal tada reikalas ėjo dėl galvos, teisybė. O dabar kas atsitiko? Boba prisikabino? Gaila Kazytės, tai pats kasdien vaikščiosi į policiją išpažinties. Tiek jau toli nuėjo, kad slaptai abu susitikinėja ir net laikraščiais pasidalija. O gal jūs čia sudarėt bolševikų kuopelę?

Kostas gynėsi. Ta Kazytė jam tik Skrebutienė, pažįstama, net ne kūma, kaip Veronikai, jeigu reikia palyginimų. Prieš pusmetį Skrebutienė pasisuko Savišalpinėje: še, paskaityk. Tiek tos istorijos ir tėra. Še, pasiskaityk. Kostas išėjo į kiemą, pasiskaitė ir sugrąžino laikraštį. Tada gi Veronika, baigusi pamoką, išsibučiavo su Skrebutiene, kaip dvi seserys. Kostui tada taip atrodė: tarytum dvi seniai nesimačiusios seserys. Kazytė ar tik Skrebutienė, o po to Kostas niekada jos nematė nei iš arti, nei iš tolo. Iš kur Veronikai gali ateiti į galvą mintis, kad jis su Kazyte susitikinėja prie fabriko vartų? Argi ji kokia padauža?

— Atsiprašau, — sako Veronika. — Matyt, mane per daug jaudina tie visokie skryningai. Klausinėja ir klausinėja be galo. Jie klausinėja, o tu tyli.

— Aš netyliu. Aš kalbu.

— Tu kalbi, bet meluoji. Policija mato, kad tu meluoji. Jie trys žiūri į tave vieną ir mato, ir aš dėl to jaudinuos. Kas gi nunešė policijai tą laikraštį ir įskundė tave? — Veronika staiga paklausia. — Kas, kas, Kostai, sakyk, kas?

— Nežinau.

— Kas užvirė tą košę?

— Taigi. Ar tu žinai, kad Skrebutienė?

— Ne, nežinau.

Veronika aprimo. Pasiekusi namus, ji iš paviršiaus tiek jau buvo rami, kad apie skryningą nebešnekėjo. Bet jos vidus tebevirė. Mintį dėl Kosto susitikinėjimų su Skrebutiene ji atmetė. Nesąmonė! Kostas gi niekur neišeina. O apie susitikimus prie fabriko vartų ji pasakė, tur būt, vien tik iš pykčio, iš nuovargio, tiesiog velniai žino dėl ko. Matyt, pats liežuvis iššaudė kaltinimo žodžius Kostui, kuris irgi, žmogus, pavargęs — per dieną plūkėsi darbe, o vakare... Kosto ji dabar gailėjosi ir po vakarienės priėjusi apkabino jo pečius ir tylomis suspaudė juos. Bet ji tikėjo, kad skundikas vertas sušaudyti. Jeigu Skrebutienė kalta, jai reikėtų išrėžti diržą iš nugaros!

— Ryt eik tu vienas, — pasiūlė Veronika vyrui. — Jeigu tą patį sakysi, tai aš tau nereikalinga ten.

Jis ir nuėjo vienas. Tvirtino jis tą patį, ką ir vakarykščiui jau girdėjo skryninguotojai.

— Aš manau, kad tamsta atsimeni, — pagaliau pasakė jam valdininkas.

— Ne, neatsimenu.

— Laikraštį tamstai davė moteris, gera pažįstama, — ir valdininkas šypsojosi.

— Moteris? Kokia ten galėjo būti moteris? — balsiai svarstė Kostas, įraudęs visas. — Prašom pasakyti, gal tada prisiminsiu.

— Moteris, — pakartojo valdininkas, bet nesakė pavardės, ir tuo baigėsi skryningas. Valdininkas jam nebeliepė ateiti, o Kostas nė nepaklausė, ar tas pasikalbėjimas jau paskutinis. Valdininkas jam pasakė ačiū, o jis valdininkui ir išėjo pro duris.

Ar paleido ir nebeliepė ateiti? Tokia padėtis nepatenkino Veronikos. Kas žino, gal policininkas rytoj vėl sustos prie durų. Kostas Šventaris? Skryningas! Ji gal paglostys šeimininkės kalę Rūtą, kaip ir užvakar. Bet kas iš to? Kalės akyse nesurasi atsakymo, kas kaltas, kad nebėra gyvenimo. Šeimininkė ir ta dar pasakys: pasiieškokit kambario, jei taip nuolat kopai skambina prie durų.

— Matyt, reikės eiti šventinti Kazytės, — iš ilgų svarstymų pasidarė išvadą Veronika. Iš to pažado šventinti Kostas supranta, kad Veronika įerzinta skryningo ir norėtų pakelti triukšmą, jei kaltininkas pasimaišytų po kojų. O kur ta Kazytė Skrebutienė gyvena? Reikia pasiklausinėti, kur ji gyvena. Ar tikrai ji kalta? Kol Veronika atsakys sau į visus klausimus, kol ji susiras savo kūmos adresą, tai ir praeis piktumas.

Tačiau Kostas apsiriko. Skrebutienės adresą Veronika susirado tuoj. Ji gi siuntinėja ir Skrebučiams kalėdinius sveikinimus, tai prašom, še, adresas ko aiškiausias jos sąraše!

— Pašokdinsiu bobą! — dar tebedegė ji prieš tylintį Kostą, kuris, matydamas jos tokią nuotaiką, nedrįso pratarti žodžio. O jeigu pradėsi raminti, o Veronika čiaukšt tau ir užkirs apie susitikinėjimus prie fabriko vartų? Geriau jam tylėti ir laukti savaitgalio, dar yra kelios dienos, dar pakaks laiko atvėsti.

Veronika irgi nebekalbėjo, kaip ji šventins ar šokdins Kazę Skrebutienę. Bet penktadienį, grįždama iš darbo, ji parsinešė nusipirkusi dėžutę „Gold leave“ šokoladinių saldainių. Tokius ir ji pati mėgo. O sekmadienį popiet ji net ilgiau šukavosi prieš veidrodį, dar ir antakius ir lūpas pasidažė, o į krepšį įsidėjo tą saldainių dėžutę. Eisiu, girdi, aplankysiu savo krikšto dukterį Kazytę.

— Susibarsit, susibūsit, — sužinojęs jos užsimojimą, pratarė Kostas.

— Susibarsiu su kuo? Su Kazyte? Nesibarsiu, nebijok. Man vis tiek rūpi, ir aš einu, — atsakė ji.

— Aš tau sakiau, kad bijau kopo, bet dar labiau šeimininkės, kuri gali mus išvaryti. Čia nors ant primuso išsiverdame, bet patys, nereikia laukti, kol tau pakiš ką nors su riekele duonos.

Ir ji išėjo. Pas Skrebučius iš pradžių laikėsi kaip tikra viešnia — visi žodžiai, visi mostai rodė šventišką ir iškilmingą Veroniką. Į gilias kalbas ji nesileido — daugiau kalbino mažąją Kazytę, o ne vyresniuosius. Bet po arbatos, kai mažoji pavargo ir nuėjo į lovą, Veronika žvilgterėjo iš pradžių į Skrebutį, o paskui į Skrebutienę ir paklausė:

— O dabar sakyk, Kazimiera, ar tu įdavei policijai mano Kostą dėl to laikraščio?

Tik paklaususi Veronika pajuto savo sakinio sunkumą ir iškilmingumą. Kam ta išpūsta Kazimiera, jei Skrebutienė tuos metus vis buvo iai arba Kazė, arba Kazytė? Šįkart ji norėjo pridėti svorio savo žodžiams, tai ir įgrūdo į sakinį Kazimierą. Ji gi ir įėjo į Skrebučių namus su mintim išvengti bet kokių bučiavimųsi, tai pritūnusi ilgai glamonėjosi prie durų su čiauškančia dukrele, o paskui kištelėjo ranką vienam ir kitam tėvams.

Dail. Vytas Remeika: Laikraščių pardavėjas.

— Aš, Verute, — staiga kraujo užpliekstu veidu atsakė Skrebutienė, matydama į save įbestas akis. Ji žinojo, kad dabar jau nebeišsimeluosi, jei net ir norėtum: veidas dega visas. — Dovanok, Verutėle mieliausia, prašau tave ir Kostą, atleiskit. Bausk, mušk, bet atleisk. Aš kitaip negalėjau. Papuoliau ir prapuoliau iš karto ir neatsispyriau.

— O mano Kostas vis dėlto atsispyrė! — pasididžiuodama atsakė Veronika, žiūrėdama į maldininkiškai sudėtas Skrebutienės rankas. — Mano Kostas nieko neišdavė. Jis nežinojo, kas kaltas, jam ant galo net pasakė, kad moteris, jis iš tavęs gavo paskaityti, jam policija sakė, kad moteris, du vakarus jį tampė, kaip skudurą, bet jis neišdavė!

— Dovanok, atleisk, Verutėle!

Maldaujanti Skrebutienė linko į Veronika, lyg ieškodama pagalbos, užtarimo ir paguodos. Dovanok, atleisk? O kur ji pati turi bėgti prašytis paguodos? Kodėl Kostą tampo už kitų liežuvį?

— Davei laikraštį paskaityti, o paskui nubėgai ir įskundei? Žmonės, žmonės! Iš viso nebėra noro gyventi tarp tokių žmonių. Kas žingsnis vis skriaudos ir išdavimas...

Ne, Skrebutienė neskundė. Dovanok ir atleisk, Verute mieliausia. Tu nežinai, kaip atsitiko. Dabar Skrebutienės ašaros liudija, kad jai sunku.

— Tas šuva Kirkilas apskundė, — graudžiai nudejavusi, prataria pro verksmus Skrebutienė. — Kad aš būčiau žinojusi, to laikraščio pati nebūčiau nė į ranką paėmusi. Senukas Agrastas davė man: še, paskaityk! Paskaičiau, nieko ten nėra, bet vis tiek iš Lietuvos...

— Senukas Agrastas... — pakartoja Veronika pavardę.

— Matyt, komunistas, iš tų senųjų.

— Agrastas, Agrastas? Negirdėta pavardė.

— Ateina į Savišalpinę.

— Dabar tai jau mes nusikaltom Šventariams ant amžių amžinųjų, — įsiterpė Skrebutis, nuo verkiančios žmonos pasigrįždamas į Veroniką. — Pasidarėm išdavikai, pasidarėm nepatikimi, mėšlas, ir per ką? Per laikraštį!

— Per Kirkilą, ne per laikraštį! — subiursta nuo ašarų šlapiu veidu Skrebutien. — Tas šuva matė, kad skaitė Kostas, o paskui paprašė Minginas. Paprašė ir jis ir su visu laikraščiu nubėgo į policiją.

(keliama į 10 psl.)

FELIKSAS JUCEVIČIUS

LIETUVYBĖ XXI AMŽIUJE

TAUTINIO ROMANTIZMO PABAIGA

"Žmogus jau yra visas savo, taip sakant, vystykluose. Kaž kas panašaus yra ir su tautomis. Tautos visad išgyvena savo kilmę. Aplinkybės, kuriose gimė ir vystėsi, atsiliepia jų charakteriui. Jei būtų galima mums grįžti iki bendruomenių ištakų ir išnagrinėti jų istorijos pirmuosius momentus, neabejoju, kad galėtume surasti jų priešpręsmių, dominuojančių aistrų, viso to, kas sudaro vadinamąjį tautinį charakterį, pirminę priežastį. Taip išaiškėtų likimas kai kurių tautų, kurias nežinoma jėga, atrodo, veda link tikslo, kurios jos pačios nežino". Taip samprotauja Alexjs Tocqueville savo knygoje "De la democratie en Amerique".

Remdamiesi tuo principu, mes galime spėti, kad lietuvių tauta gimė ir formavosi aplinkybėse, kurios buvo palankios romantinei dvasiai susiformuoti. Bent tokią išvadą galime pasidaryti iš ilgesingų ir liūdnų dainų, mūsų raudų ir kunigaikščių Lietuvos epopėjos, kur yra tiek daug bravūriškų žygių. O nuo devynioliktojo amžiaus vidurio mes gyvenome tiesioginiame romantizmo poveikyje.

Kad nebūčiau klaidingai suprastas, pirmiausia mėginsiu paaiškinti, kas yra romantizmas. Jis reiškia daug dalykų. Jis reiškia aistrą ir tuo yra priešingybė klasicizmui, kuris reikalavo pripažinti proto primatą. Jis reiškia melancholiją, t. y. liūdesį, ilgesį ir tolius. Šią emociją iššaukia paprastai greitai bėgančios dienos, gyvenimo nepastovumas ir lietingi bei ūkanoti orai. Jis reiškia laisvės meilę, kuri išsisako "protestantizmu" literatūroje, o politikoje sukilimu prieš priespaudą. Jis reiškia rasės ir tautos mistiką ir visa tai, kas yra susieta su tauta, sumistinimą. Štai, kodėl jis siejasi tampriai su visokio plauko nacionalizmais, imperializmais ir šovinizmais. Viduramžiais mes buvome romantikai imperialistai, ar bent tokius vaidinome, o pereitame šimtmetyje buvome romantikai sukilėliai. Mes sukilome prieš rusiškąjį imperializmą politikoje ir lenkiškąjį šovinizmą kultūroje. Bet tai dar neviskas. Romantizmas reiškė dar ir praeities mitą.

Nepriklausomybės metais taip pat gyvenome tautiniu romantizmu. Mes kalbėjome daug apie garbingą praeitį ir herojus, vadus ir Vilnių, karius ir laisvę. Atgimimo vadai idealizavo praeitį, o laisvės metais poetizavome dabartį. Netikėtai atgauta laisvė leido tikėtis šviesios ateities.

Net antrojo pasaulinio karo metu išlikome romantiškai optimistiški. Buvome tikri, kad Vakarai mūsų neišduos. Mūsų tautinio romantizmo paskutinieji nemeluoti atstovai buvo mūsų partizanai. Jie dar įkūnijo tai, kuo gyveno mūsų tautinis atgimimas: laisvės meilę, tėvynės meilę ir aukos meilę. Su partizaninio judėjimo žlugimu užsivertė mūsų tautinio romantizmo lapas.

Pas išeivius romantinė dvasia pradeda blėsti su pačiu išvykimu. Jos dvelkimą galima jausti dar tautinės kultūros plotmėje, kaip liudija šeštadieninės mokyklos, bet ji mažai bedvelkena visuomeninėje veikloje, o dar mažiau politiniuose dirvonuose.

Štai, kodėl nebėra ten ir herojų. Mes besutinkame ten tik išeivius su jiems būdingais prisiminimais, būdingais verkšlenimais ir būdingais išsiplūdimais. Bet nemanykime, kad plūdimas turi ką nors bendro su romantine aistra. Tai yra labiau nuobodulio ir senatvės padarinys.

TAUTINIO ROMANTIZMO ŽLUGIMO PRIEŽASTYS

Kai ateities istorikai klasifikuos mūsų tautos gyvenimą, tai jie iš tikrųjų turės pripažinti, kad XX amžiaus antroje pusėje prasidėjo naujas laikotarpis. Apie tą laiką mūsų tautinis romantizmas gyveno paskutines dienas. Aišku, tai nereiškia, kad pas mus iš karto išmirė visi romantikai. Jų bus dar ir ateityje. Bet romantizmas kaip tam tikras būdas jausti ir galvoti pradėjo pamažu užleisti vietą naujam gyvenimui, kuri vieni vadins atominiu amžiumi, kiti – antiromantine era, o aš laikinai jam duodu elektrotechninės revoliucijos vardą.

Ieškodami tautinio romantizmo pabaigos priežasčių, mes galėtume surasti daugelį. Viena iš jų yra antrojo pasaulinio karo mums dramatinė pabaiga. Pokarinis laikotarpis buvo taip pat negailestingas mūsų sapnams ir mitams. Krašte lietuvio romantines nuotaikas dar griovė tarybinio realizmo kovos už būvį imperatyvas. Tačiau tautiniam romantizmui apskritai sudavė mirtiną smūgį elektrotechninė reoviulicija, kuri iš mūsų planetos, tariant Marshal MacLuhan žodžiais, padarė "didelį kaimą".

Ultragarsiniai lėktuvai nepaprastai sutrumpino distancijas. Šiuo metu iš New Yorko nuvykstama į Vilnių greičiau negu prieš penkiasdešimt metų iš Vilniaus į Palangą.

Niekas kitas taip efektyviai neprisidėjo prie "didžiojo kaimo" suformavimo kaip televizija. Ji perteikia mums įvykius ne tik iš tolimiausių miestų, bet iš visų kontinentų, ir net iš mėnulio. Bendruomeninio gyvenimo centre nebėra geografinis rajonas, bet komunikacijos tarpininkas, kuris yra kiekviename name. Suprantama, kad tai radikaliai veikia žmonijos gyvenimą ir jos gyvenimo būdą.

Iš vienos pusės, televizija standartizuoja interesus ir pareikalavimus, iš kitos pusės ji niveliuoja regionalinius ir kalbinius skirtumus. Ji yra pati didžiausia žmonijos vienijimo jėga, kokios žmonija niekad nėra mačiusi. Jos poveikyje griūna tautinės sienos, ghetto mūrai ir geležinės uždangos. Ko nepajėgė nei karvedžiai, nei imperatoriai, nei popiežiai, tai šiandien padaro televizija.

ELEKTROTECHNINĖS REVOLIUCIJOS PASEKA – PRIMATO GRĄŽINIMAS ŽMOGUI

Iki šiol tauta buvo tarsi savybinė būtybė, kurią buvo galima daugiau ar mažiau izoliuoti nuo žmonijos. Dar visai neseniai "kraujas", "rasė", "tauta" buvo ne tik mistinės kategorijos, bet ir aukščiausios vertybės. Tačiau kai visi atsidūrė tame pačiame kaime, padėtis pasikeitė. Nori ar nenori, tautos turi gyventi kartu ir kartu dalytis turi likimu.

Tautos, kurios galvojo, kad tik savas kraujas yra brangus, dabar turi suprasti, kad ir kitų yra nepigesnis. Rasiniai bruožai padaro tautas skirtingomis, bet ne aukštesnėmis būtybėmis. Neviena tauta turi progos įsitikinti, kad su kaimynais kartais yra lengviau sugyventi, negu tarpusavyje.

Dar taip neseniai kariauti reiškė kovoti su priešu, o šiandien tai reiškia kovoti prieš žmogų. Kai pereitame šimtmetyje Vakarų valstybės vedė imperialistinius karus, tai jų piliečiai, jei ir nepritarė viešai, tai ir nesipriešino. Dabar kiekvienas ginklo pakėlimas iššaukia savo tautoje didžiausį pasipriešinimą. Prancūzai buvo suskilę Alžyrijos karo metu, o amerikiečių nuomonės suskilo dėl Vietnamo.

Nuo Prancūzų revoliucijos, bet ypač nuo Napoleono karų žmogaus galvojimo ir rūpesčių centre buvo tauta, o, elektrotechninė revoliucija ten pastatė žmogų. Šiuo atžvilgiu mums yra artimesni antikiniai laikai, negu romantizmo amžius.

Dabartinėje intelektualinėje atmosferoje, ypač, kai turime prieš akis egzistencializmą – ateistinėje ar krikščioniškoje formoje – atrodo savas Sokrato klausimas: "Kas yra žmogus?" Freudo psichoanalizė prikėlė Delfų orakulo imperatyvą: "Pažink save". O šiolaikiniame minties pasaulyje apskritai ataidi Platono samprotavimai apie žmogų: "Žmogus laikomas ta būtybe, kuris nuolatos savęs ieško, būtybė, kuri kiekvienu savo egzistencijos momentu turi nagrinėti ir analizuoti savo egzistencijos sąlygas. Jis yra prasmės ieškanti būtybė".

Tačiau žmogaus susidomėjimas žmogumi neišjungia tautos, o tik ją pastato kitoje perspektyvoje. Ji nebėra sau tikslu, savimi nepankančia būtybe, o tik lauku, kur žmogus tampa žmogumi.

Kiekvienos tautos gelmėse slypi šaltinis, kurio versmės ateina iš pačios žmonijos. Šio šaltinio vardas yra žmoniškumas. Jei tauta nori išlikti gyva, tai ji turi vesti savo vaikus prie to šaltinio.

(b. d.)

SKRYNINGAS

(atkelta iš 9 psl.)

šaukia, klausinėja, rodo laikraštį. Iš ko gavai, kam davei skaityti? Iš Agrasto, daviau Kirkilui, Minginui ir, va, Šventariui. Jeigu Kostas galėjo išsiginti, kodėl aš buvau tokia kvaila?

Ji dabar jau rauda ir kumščiu dunksi sau į krūtinę. Veronika nebegali žiūrėti ir sugriebia tą jos ranką.

— Nurimk, Kazyte, gana, — ir prisislinkusi Veronika apkabina Skrebutienę, ir ji jaučia, kad jos pačios balsas jau verksmingai dreba. — Nurimk. Bėda dabar visiems, bet nieko jau nebepakeisi. Nurimk.

— Ne visiems bėda, — aiškina Skrebutis. — Mums bėda, jums bėda, Minginas skundėsi, o senukas Agrastas juokiasi. Sako, aš pilietis, ir man nušispiaut. Sako, aš skaitau, ką tik noriu, ir papūskit jūs man į uodegą, aš nieko nebijau.

— O aš vis dar bijau, — prisipažįsta Veronika.

— Ir aš bijau, — prisipažįsta ir Skrebutienė. — Aš ne tik bijau. Man taip sunku, taip sunku, kaip koks kryžius... Išmes — tegu meta, bet žmonėms ką aš padariau, žmonėms... — ir jos balsas vėl lūžta, ir Veronika ją ramina.

Jau ir sutemsta, kol Veronika išsiruošia namo. Su Skrebutiene jos išsibučiavo išsiskirdamos, vėl kaip dvi seserys. Sunkumas sumažėjo. Kopas gal ir ateis dar pašaukti Kosto, bet ji Skrebutienei nebejaučia piktumo. Nelaiminga moteris, kaip ir ji.

— Na, išsiaiškinot? — klausia Kostas namie.

— Išsiaiškinom. Išsiaiškinom, ir geriau, — ir ji papasakoja Kostui, kas svečiuose kalbėta, bet nutyli tą piktą kreipimąsi į Skrebutienę, kai pavadino ją Kazimiera.

(Europos lietuvis)

hamilton

CHORO KRIKŠTYNOS

Kovo 14 d. Hamiltono Liet. visuomenė turėjo malonią progą dalyvauti mergaičių choro koncerte ir būti jo krikštynų liūdininku. Įvykis buvo ne eilinis ir reikšmingas tuo, kad choran susibūrė 60 jaunų mergaičių, niekad nemačiusių tėvų gimtojo krašto.

Koncerte dalyvavo: mergaičių choras, solistas V. Verikaitis ir Toronto taut. šokių grupė Gintaras, vadovaujamas R. ir J. Karasiejų. Akordionais grojo Alg. Dimskis ir Ed. Norkus. Chorui ir solistui akompanavo Margarita Klevaitė.

Dainų repertuarą sudarė išimtinai lietuviškos dainos. Mergaitės atliko viso penkiolika kūrinių.

Toronto Gintaras pašoko "Pas močiutę augau" ir "Malūną". Solistas V. Verikaitis padainavo "Kur tas šaltinėlis" ir "Ten, kur Nemunas banguoja". Pirmąją koncerto dalį mergaitės užbaigė Budriūno "Verpėjos daina".

Antrąją dalį mergaitės pradėjo su "Laukiu vis". Gintaro šokėjai pašoko "Tabala" ir "Suk, suk ratelį", o solistas V. Verikaitis padainavo G. Verdi ariją iš operos "Simonas Juodaburnis" ir porą liet. kūrinių. Antroji dalis mergaičių buvo baigta F. Strolios "Jaunystės daina".

Mergaitėms klausytojai gausiai plojo ir prašė pakartoti A. Raudonikio "Nerūpestingą dainelę" ir F. Strolios "Partizano mirtį". Atrodo, kad choro vadovas V. Verikaitis jau spėjo susigyventi ir jo mostams choristės pasiduoda drausmingai. Malonu, kad repertuarą sudarė lietuviški kūriniai.

Solisto V. Verikaičio balsas stiprus ir skambus. Toronto Gintaras savo šokius atliko labai puikiai. Šokdami "Suk, suk ratelį", davė darbo žiūrovų kojoms ir rankoms mušti į taktą.

Krikštynų daliai vadovavo choro iniciatorius ir administratorius J. Pleinys. Kūmais pakviesti: A. Liaukus, M. Kvedarienė, D. Enskaitienė ir dr. V. Kvedaras. Liūdininkais buvo prel. dr. J. Tadarauskas, gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, KLB pirm. dr. Čepas ir V. Verikaitis. Krikšto aktą perskaitė A. Liaukus. Choras gavo Aido vardą.

Aidą sveikino prel. dr. J. Tadarauskas (dovanoms įteikė čekį), dr. Žmuidzinas, dr. Čepas ir ilgesnį žodį tarė M. Kvedarienė, kuri kūmu vardu įteikė po čekį chorui ir V. Verikaičiui. KLB Hamiltono apyl. valdybos vardu sveikino K. Mikšys (kiekvienai choristei buvo įteikta raudona rožė), Aukuro vardu — E. Kudabienė, Gyvataro — D. Elvikytė, karių -vet. — Petraitis, šaulių — P. Kanopa ir KLB Londono apyl. vardu E. Daniliūnas. Pažymėtina, kad St. Gailevičiaus specialiai chorui dedikuota kompoziciją "Risčiau akmenėlį" (žodžiai Pr. Lemberto). Chorisčių tėvų vardu kalbėjo V. Sakas.

Su choro krikštynomis sutapo ir jo vadovo sol. V. Verikaičio 25 metų muzikinio ir dainos darbo sukaktis. Ta proga choras jam įteikė dovaną — albumą. Jį sveikino prel. dr. J. Tadarauskas, J. R. Simanavičius, mokyt. J. Mikšys ir kt.

Choro koncertas praėjo su pasisekimu. Gausi auditorija šiltai priėmė jaunus programos pildytojus gausiais aplodismentais. Choro pažangą užtikrina vadovo V. Verikaičio patirtis ir jauna stipri mergaičių balsinė medžiaga bei meilė savajai dainai. Belieka tik palinkėti sėkmės ir greit nepavargti.

Hamiltonas turime savo jauną, bet jau patyrusią pianistę M. Klevaitę, kuri už muzikinius gabumus yra gavusi per tuziną aukso bei sidabro medalių. Iki šiol pianistės reikėdavo ieškoti kituose miestuose. Zp

Hamiltono mergaičių choras Aidas su dirigentu V. Verikaičiu. A. Juraičio nuotr.

ESTŲ ŠVENTĖ

Estų nepriklausomybės paskelbimo minėjime vas. 28 d. Connught Hotel salėje Liet. Bendruomenei atstovavo vald. sekret. O. Stasiulis su dukta Kristina, kuri buvo apsirengusi taut. rūbais ir estų tautą sveikino anglų kalba. Dalyvavęs vietos miesto burmistras V. Copps, Kristinai paspaudė ranką ir padėkojo. Kristina studijuoja McMaster universitete.

O. Stasiulis priklauso liut. evang. anglų parapijai. Jo pastangomis ten buvo paminėta Vasario 16-sios diena. Zp

LAIDOTUVĖS

Išvykusi pasisvečiuoti pas dukrą T. Gureckienę, Windsore kovo 19 d. mirė Agota Stankuvienė, 74 m. amžiaus. Palaidota kovo 23 d. liet. kapinėse Port Credite per lietuvių A. Vartų parapijos bažnyčią Hamiltone.

Velionė paliko liūdesyje dvi dukras ir du sūnus Kanadoje, seserį Lietuvoje ir 12 vaikaičių.

Reiškiame užuojautą artimiesiems ir giminėms. Zp

TELEGRAMOS Į TURKIJĄ

Kilus naujam pavojui Brazinskams būti grąžintiems Lietuvon, Hamiltono Liet. Bendruomenė susirūpino. Be B-nės valdybos pasiųstos telegramos Turkijos prezidentui, keliolika telegramų yra pasiųsta privačių asmenų Turkijos min. pirm. ar prezidentui.

Zp

london, ont.

BENDRUOMENĖS RINKIMAI

Balandžio 25 d., sekmadienį, visose Kanados lietuvių apylinkėse vyks rinkimai į KLB tarybą. Pagal naujai priimtus nuostatus, atstovai į tarybą bus renkami ne bendru sąrašu visai Kanadai, bet apylinkėmis.

Londono lietuvių bendruomenės apylinkė rinks du atstovus. Londoniškiai

(keliama į 12 psl.)

KALBA

(atkelta iš 7 psl.)

gis, smagumas. Taigi reikšme hobiui dera ir, be to, šiaip bendrinėje kalboje nevartojamas. Jo neįdėjo nė "Dabartinės lietuvių kalbos žodynas". Kun. J. Vaišnys man laiške yra dar siūlęs įmėgį. Jis minimas kaip pomėgio, įmylio sinonimas J. Barono 1932 m. žodyne. Mogis, atrodo, kiek geriau nusako sąvokos trukmę, nuolatinumą, negu įmėgis.

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO

KOOPERATYVAS "TALKA"

21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:

pirmadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
antradieniais 9.30 — 5 v. p.p.
trečiadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
penktadieniais 9.30 — 8 val. vak.
šeštadieniais 9.00 — 1 v. p.p.
Liepos ir Rugpjūčio mėn. šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Mokame už:

depozitus 5%
šėrus ir sutaupas 6½%
už vienų metų terminuotus indėlius 7%
ir virš $10.000 - 3 metams 7½%

Duodame:

asmenines paskolas iš 10%
nekiln. turto paskolas iš 8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $2.200.000

london, ont.

(atkelta iš 11 psl.)

išstatė ir vyriausioji rinkiminė komisija patvirtino šiuos kandidatus: Mirą Chainauską, Edvardą Daniliūną, Algimantą Eimantą ir J. Paulionytę.

Londono apylinkės rinkiminė komisija balsavimo būstine pasirinko parapijos salę — Londone, 1414 Dundas g-vė. Į čia visi tautiečiai kviečiami atvykti ir atiduoti savo balsus už du kandidatus. Rinkimų laikas nuo 9 val. 30 min. iki 6 val. vakaro. Laukiama, kad visi rinkimuose gausiai dalyvaus.

Balsuoti turi teisę visi tautiečiai, sukakę 18 metų amžiaus. Taigi pasinaudokime savo teisėmis ir atlikime bendruomeninę pareigą. L. F-tas

st.catharines

LIET. DIENŲ RUOŠA

Kovo 21 d. įvykusiame posėdyje buvo aptarta Lietuvių dienų ruoša. LB St. Catharinės apyl. pirm. J. Šarapnickas dalyvius informavo apie jau atliktą organizacinį darbą.

Septynioliktosios Kanados Lietuvių dienos yra sujungtos su antruoju Kanados jaunimo kongresu. Spalio 8 ir 9 d.d. St. Catharinėje įvyks jaunimo kongresas, o spalio 10 ir 11 d.d. — ilgąjį savaitgalį — Lietuvių dienos.

Jau numatyta vieta ir laikas katalikų ir evangelikų pamaldom. Miesto muziejaus patalpose įvyks lietuviško meno, audinių, rankdarbių ir knygų paroda. Bus suorganizuota užkandinė dalyviams, be to, baras su visokio pobūdžio gėrimais. Numatyta ir loterija.

Jaunimo kongresu rūpinasi Gediminas Breichmanas su Dangule Vilbikaite ir Aleksu Visockiu.

A. Š.

SERGA A. ŠUKYS

Širdžiai sunegalavus, kovo 26 d. Hotel Dieu ligoninėn atsigulti teko Antanui Šukiui.

70 m. amžiaus ribą peržengęs ligonis yra dviejų Vyties kryžių kavalierius, atsiminimų knygos autorius ir vis dar labai nuoširdus ir aktyvus lietuviškosios veiklos dalyvis.

1918 m. jis savanoriu stojo į Lietuvos kariuomenę ir ta pačia idealistiška dvasia jis vis tebegyvena. Jis dalyvauja demonstracijose, yra 17-jų Lietuvių dienų rengimo komisijos narys ir sutiko būti informacijos vedėju.

Linkiu A. Šukiui greit pasveikti ir vėl įsijungti į tautinę veiklą. J. Š.

GAUSIOS REKOLEKCIJOS

Šiemet rekolekcijų metu žmonės beveik nebetilpo mūsų koplyčioje. Tiesa, lankėsi ir nemažas skaičius welandiškių, bet ir St. Catharinės lietuviai dalyvavo beveik visi. Tėv. V. Gidžiūnas šiemet pravedė rekolekcijas labai gyvai, patraukiančiai, tiesiai ir retai nuoširdžiai. Beveik visi žmonės priėjo prie Dievo stalo. Klebonas tėvas Juvenalis Liauba, OFM, prašė ir toliau laikytis šios linijos ir atrodo, kad visi ta kryptimi ir pasuko.

Tai yra pats geriausias St. Catahrinės lietuvių atsakymas į šių laikų dvasinį pasaulio nusmukimą. Kor.

UŽSIDARO FABRIKAI

Per eilę metų St. Catharinėje užsidarė visa eilė nedidelių fabrikų bei dirbtuvių. Dabar užsidaro gana didokas Suthes Imperial fabrikas ir gali užsidaryti dar vienas kitas. Antras po General Motors savo didumu Thompson Products pergyvena kritiškus prof. sgą įteisinimo laikus. Iki šiol buvo vietinės unijos, bet grąso įsteigti amerikietiškas, o tai jau reiškia gamybos netikrumą, užsakymų neišpildymą.

Tarp kitko, Thompson Products yra skyrius garsios TRW bendrovės, kuri pagamino aparatą, iš mėnulio pakėlusį astronautus. Tas aparatas buvo išstatytas St. Catahrinės fabrike parodoje.

Kor.

GIRIA NL FORMATĄ

Skaitytojai giria šio laikraščio formatą. Jis įgalina iš laikraščio sudaryti patogią knygą.

Kor.

calgary

AUKOS T. FONDUI

Vasario 13 d. per nepriklausomybės minėjimą aukojo po $ 15: J. Karpai, M. Leščinskai, A. P. Nevados; po $ 10: prof. K. Lederis, K. Vaitkūnas; $ 7.50: T. Andersonai; $ 5: L. Bruzgai, Pr. Gluoksniai, p. Kairiūnaitė, J. Lokis, K. Dubauskai, P. Rojai, A. Arelis, A. Klimavičiai, E. Albrechtai, J. Kalvaitis, Vl. Juškos, J. Tomai, K. Jauga; $ 3: K. Slavinskas, V. Kalgarietė; $ 2.50: B. Jaugos; $ 2: R. O. Young, A. Rutkevičius, S. Sinkevičiai, P. Deveniai, V. Matutis, J. Mazilius, V. Rutkauskai, P. Jankauskai; $ 1.50: F. B. Smith, $ 1: J. Žemaitaitis, A. Liukevičius, J. Liukevičius, E. Gustas. Iš viso — $ 167.50.

Čia išvardintose aukose Brooks, Alta, Bendruomenės seniūnija surinko $ 29. Ačiū seniūnijos atstovui p. Tomui ir p. Tomienei. Lethbridge seniūnija, kuri priklauso KLB Klagario apylinkei, jokių aukų neatsiuntė ir neatsakė į apylinkės valdybos laiškus. Auka gauta ir iš Blaimore, Alta. Kitos vietovės neatsiliepė.

Visiem aukotojam nuoširdžiai dėkoju.

A. P. Nevada

winnipeg

RINKIMAI Į KR. TARYBĄ

Winnipego apylinkės rinkimai į Krašto tarybą įvyks balandžio 25 d. parapijos salėje, 432 Elgin Ave. Balsavimo valandos: nuo 8,30 ryto iki 4.30 po pietų.

Į Krašto Tarybą kandidatuoja du asmenys: Juozas Demereckas ir Juozas Grabys. Visi aštuoniolikos metų amžiaus ir vyresni lietuviai prašomi balsuoti.

Soka Londono, Ont., Baltija

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA	IMA
5½% už depozitus	8% už asm. paskolas
6% už šėrus (numatoma)	
6½% už 1 m. term. dep.	8½% už mortgičius
7% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario: • Telefonas LE 2-8723

montreal

PREZIDIUMO NUTARIMAI

Paskutiniame KLB Montrealio Seimelio prezidiumo posėdyje buvo nutarta iš kuklių išteklių paskirti jaunimo ansambliui Gintarui 100 dol. paramos ir parašyti padėkos laišką Gintaro vadovams Zigmui Lapinui, Hildai Lapinienei, Inai Kličienei ir Rimui Lapinui.

Gintaras buvo nepamainomas "Man and his World" parodoje, Birželio deportacijų, Vasario 16 minėjimo ir kitas programas išpildant. Padėka priklauso taip pat Gintaro valdybai ir visiems jauniesiems ansamblio dalyviams.

Lietuvių skyriaus koordinatorei Man and his World parodoje Birutei Nagienei nutarta padėkoti ir išreikšti viltį, kad ji sutiks ir ateinančią vasarą tokį pat skyrių organizuoti. 1970 m. skyriaus išlaidos suvestos į 484 dol. iš kurių 342 dol. parodoje talkininkavusiam mūsų jaunimui.

Iš Quebec Ethnic Folk Arts Council buvo gauta tik 280 dol., todėl skirtumą teko pridėti iš prezidiumo kasos. Ryšium su lėšų trūkumu nebebuvo įmanoma išpildyti pažado parodoje budėjusiam mūsų jaunimui sumokėti po 1,50 dol. už valandą.

Posėdyje buvo priimta iždininko J. Šiaučiulio patiekta Vasario 16 minėjimo apyskaita 991,96 dol. sumai. Išlaidų turėta 295,39 dol. Apmokėjus išlaidas, pagal aukotojų lapus į Tautos fondo sąskaitą pervesta 321,76 dol. ir į Seimelio prezidiumo sąskaitą 374,81 dol.

Šiais metais Vasario 16 minėjimo metu buvo suaukota trečdaliu daugiau kaip pernai, nors vis dar netrūko šeimų, kurios aukojo tik po 1 ar 2 dol., taigi vos rengėjų išlaidoms padengti.

Pabaigai buvo aptarti KLB Krašto tarybos ir Seimelio rinkimų reikalai, kurie įvyks balandžio 25 d.

Pr. R.

KAZIUKO MUGĖ

Kiekvienais metais, artinantis pavasariui, skautai ir skautės parodo visuomenei ir tėvams savo žiemos laisvalaikio darbų rezultatus. Šiemetinė mugė tuo įdomi, kad joje vyravo pačių jauniausiųjų beveik šimtu procentu užpildyta Aušros Vartų parapijos salė.

Čia pilna "karabelninkų", kurie siūlo savo prekes — rankų darbo gėles, paduškaites, laikraščiams padėti dėžutes, medžio dirbinius. Kitur kampe kabo išpūsti balionai ir su metama vinimi suinteresuotasis gali išbandyti savo taiklumą. Tuo pačiu keli centai nukrenta į bendrą kasą palapinių ir įrankių įsigijimui bei planuojant vasaros stovyklai.

Aukštai ant sienos kabo pusiau padaryta valtis, primygtinai kviečianti dar nesančius skautais į jų organizaciją įsirašyti ir gražiai praleisti dalį vasaros organizuotuose žaidimuose.

Išsijuosę tėvų komiteto nariai pardavinėja kavą ir bilietus loterijai, tuo įrodydami, kad per juos visi tėvai vaikų organizacija ir darbų rezultatais rūpinasi.

Na, o visuomenė, šnekučiuojasi ir geria kavą bei bando savo laimę. Kai kurie linksmi, kad nieko neištraukė, kiti nuliūdę, kad per mažai laiko, ir džiaugiantis jaunųjų darbais.

Šiemetinę mugę tikrai reikia laikyti gerai pasisekusia ir gerai organizuota. Visur švaru ir drausmė. Artinasi Velykos ir linksmi skautai ir skautės skirstysis namo, prisimindami tuos, kurie jų nepamiršo ir laukdami tų, kurie dėl laiko stokos šį kartą į mugę neatsilankė. Jiems gera proga skautus prisiminti, juos paremiant savo auka. p.l.

MIRĖ PARYŽIUJE

86 m. amžiaus sulaukusi Paryžiuje mirė prof. L. Bulotienės motina. Montreališkių Bulotų šeima gedi motinos, uošvės ir senelės.

Į laidotuves išvyko velionies vaikaitis Bruno Bulota.

ŠAULIŲ SUSIRINKIMAS

LK Mindaugo šaulių kuopos metinis susirinkimas įvyko Montrealyje kovo 7 d. Aušros Vartų parapijos salėje. V-bos pirm. Ig. Petrauskas pasveikino susirinkusius ir atidarė posėdį. Į prezidiumą buvo pakviestas kuopos garbės šaulys J. Šiaučiulis. Br. Bagdžiūnas pravedė susirinkimą, P. Gabrys — sekretoriavo.

Tylos minute buvo pagerbtas Šaulių sąjungos įkūrėjas Vladas Putvis-Putvinskis ir praėjusiais metais mirę kuopos nariai Petras Kizerskis ir Povilas Jocas.

Praėjusių metų susirinkimo protokolą perskaitė A. Mylė. Protokolą susirinkimas priėmė be pastabų. Apie kuopos

LITAS
Montrealio Lietuvių Kredito Unija
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.0%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.75%
Term. ind. 1 metams	6.25%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	6.75%	Investacines	nuo 9.0% iki 12%
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

Highland Auto Body
611 LAFLEUR AVE., LaSALLE
***
TEL. 366-7281
***
• Atliekami mechaniniai darbai
• Išorės taisymas ir dažymas
• Dunlop padangos ir baterijos
(Lietuviams nuolaida)
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius
366-0330
140 - 2e AVENUE LASALLE

• Sildymo ir vandentiekio taisymas ir nauji įrengimai.
• Vandens šildymui tankų pardavimas ir įrengimas.
• Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas.
• Visi įkainavimai neapmokami.

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS MŪRINIMO DARBAI IR VIŠOKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.
M. Krauza
10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Baltic Woodwork Co.
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.
547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.
7725 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. Tel.: 366-0500 366-4203
• TAISOME IR DAŽOME AŪTO - MAŠINAS.
• ESAME SPECIALISTAI MOTORINIŲ ROGIŲ
SAV. G. DESROCHERS

TEXACO
MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)
POINTE CLAIRE, P.Q. — 601 St. Jean Road. Tel. 695-3883
ILLE BIZARD, P.Q. — 459 Cheerier Street. Tel. 626-5175
• Parduodami "SCORPION" firmos motorinės rogės.
• Atsitiktiniai ir kapitaliniai auto-mašinų remontai.
• Degalai, tepalai, padangos ir kt.
• Lengvai pasiekiama greitkeliu Nr. 40.

BELLAZZI-LAMY INC.
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDZIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.
Masonite, statybinis popieris, cementas,
B. P. išdirbiniai ir visa kt.
7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

montreal

(atkelta iš 13 psl.)

veiklą pranešimus padarė v-bos pirm. Ig. Petrauskas, iždininkas kun. K. Raudeliūnas, revizijos sekretorius A. Vazalinskas, moterų skyriaus pirm. Vida Kizerskytė, šaudymo ir sporto vadovas B. Kasperavičius ir garbės teismo narys Jonas Tūbis. Metų bėgyje garbės teismas jokių skundų nebuvo gavęs.

Diskusijų metu kai kurie dalyviai buvo susidomėję, kodėl kuopoje nebėra jūros šaulių. Kaip žinoma, prieš kurį laiką, v-bai sutikus J. Zavys buvo suorganizavęs kuopoje jūros šaulių skyrių, kuris vėliau išaugo į būrį. Vasario 14 d. valdybos posėdyje jūros šaulių būrio pirm. J. Zavys ir jo pavaduotojas B. Kirstukas pareiškė, kad jūros šauliai dėl tam tikrų priežasčių iš kuopos pasitrauks ir yra numatę veikti atskirai. Susirinkimas, apgailestavęs įvykį, priėmė nutarimą, kad ir ateityje kuopa nuoširdžiai bendradarbiaus su jūros šauliais.

1970 m. rugpiūčio 9 d., kuopos gegužinėje pravedus prizinį šaudymą, vadovaujant B. Kasperavičiui, kuopos pereinamąją trofėją laimėjo jūros š. J. Zavys. Moterų skyriaus trofėją laimėjo jūros š. G. Kazlauskienė. Trofėjos, pagal susirinkimo nutarimą, turi pasilikti kuopoje. Tačiau trofėjose bus išgraviruota, kas ir kada taiklaus šaudymo varžybas laimėjo.

Į Kanados šaulių suvažiavimą kuopos atstovais buvo išrinktas J. Šiaučiulis, P. Gabrys, L. Grinkutė, A. Kalvaitis, K. Kiaušas, A. Račinskas ir A. Žiukas. Suvažiavimo proga numatyta paminėti ir kartu su svečiais atšvęsti Mindaugo šaulių kuopos 15-kos metų įsisteigimo bei veiklos sukaktį.

Susirinkimui buvo pristatytas ir išrinktas garbės šauliu buvęs ilgametis kuopos v-bos ; pirmininkas S. Barauskas. Be to, buvo pristatyti patvirtinti ir priesaiką priimti R. Sušinskaitė, R. Lukošiūnaitė, A. Mažeikaitė, Br. Buzas, J. Savickas, K. Savickas ir A. Šveikauskas. Priesaiką priėmė tik vienas A. Šveikauskas, nes kiti dėl blogo oro negalėjo į susirinkimą atvykti.

Parengimų vadovas V. Sušinskas pranešė, kad jis organizuoja kuopos veiklos fotografijų parodą Kanados šaulių rinktinės suvažiavimo proga ir prašė visus, kas tik turi įdomesnių nuotraukų, prie to prisidėti.

Pirmininkas I. Petrauskas padėkojo visiems, kurie dalyvavo kuopos veikloje. Ne veltui prisiminė kuopos parengimų šeimininkes M. Kasperavičienę ir M. Grinkienę, kurios taip skaniai visus ir visuomet sugeba pavaišinti. Kaip teko girdėti, atėję vasario 6 d. į kuopos vakarą-balių, buvo patenkinti ne vien tik scenos mėgėjų pasirodymu scenoje, bet ir puikiai paruošta baliaus vakariene.

Uždarant posėdį, kuriame dalyvavo 30 kuopos narių buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Po to sekė vaišės. M. Kasperavičienei ir M. Grinkienei bei jų talkininkėms pavyko suorganizuoti tikrą balių, o V. Sušinskas ir St. Reutas — pripylė visiems ir po taurelę.

Prasidėjus vaišėms, pirm. Ig. Petrauskas įteikė J. Šiaučiuliui garbės šaulio ženklą, prisegdamas jį prie krūtinės. Tad buvo proga pakelti tostą, kad kuopoje būtų vienybė ir pagarba tiems, kurie dirba tėvynės labui, pamirštant buvusius kažkokius nesusipratimus.

V. Sušinsko iniciatyva, buvo pasveikintas kun. Kazimieras Raudeliūnas kuris yra mūsų kuopos kapelionas ir iždininkas. Vardadienio proga, jam sugiedojom Ilgiausių metų, o V. Sušinskas, pasveikinęs šaulių ir parapijos choristų vardu, įteikė prisiminimui kortelę su parašais ir voką, kuris, atrodo, nebuvo tuščias. Kun. K. Raudeliūnas padėkos žodyje prisipažino, kad nesitikėjo tokios staigmenos susilaukti.

Tikrai būna įdomu susitikti su idėjos broliais šauliais, nes mes daug ko galime vieni iš kitų pasimokyti. Vladas Putvis-Putvinskis juk ne kartą šauliams buvo sakęs, kad ne vien ginklu ginsi tėvynę.

P. G.

ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Montrealio moksleiviai ateitininkai kovo 20 d. šventė savo metinę šventę. Nariai, perėję į vyresniuosius moksleivius, davė įžodį. Po to sekė torontiečio R. Puterio paskaita ir Toronto bei Hamiltono moksleivių ateitininkų sveikinimai.

R. Pocauskaitei skaitant poeto V. Mačernio "Viziją", L. Giriūnas rodė pritaikintas skaidres.

Šventę pravedė R. Zubaitė ir A. Staškevičiūtė,

Dr. E. Andrukaitis
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampas St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. V. Giriunienė
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Montreal,
Tel.: 255-3535

Dr. A.O. Jaugelienė
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka
Dantų gydytojas
1440 St. Catherine Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building. Suite 2001.
Tel. 866-1359.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & ISGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST – SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

ADVOKATAS
B.K. Schneider, BA, BCL
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD., W.
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Vienerių metų mirties sukaktis

A † A

JONAS SIMONAVIČIUS

staigiai mirė praeitų metų balandžio 6 dieną ir buvo palaidotas su bažnytinėmis apeigomis Kanadoje, Montrealyje.

Chicagoje mišios balandžio 4 d., 7,30 val. ryto šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Kitos mišios bus balandžio 24 d., 7,30 val. vakaro šv. Judo dominikonų koplyčioje, esančioje 1909 S. Ashland Ave.

Montrealyje mišios balandžio 6 d., 7,30 val. ryto šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje.

Lieka nuliūdę: sesuo Lionė Kartanas ir jos šeima; sesuo Valė ir Kostas Karaliūnai ir jų šeima; brolis Antanas ir jo šeima Lietuvoje; sesuo Irena ir Petras Misevičiai ir jų šeima Lenkijoje; brolis Leopoldas Chicagoje ir brolienė Stasė Kanadoje.

Taip pat nuliūdę lieka velionies artimi draugai V. O. Lukauskai su šeima ir Br. Ivanauskas, kurie rūpinosi laidotuvėmis Kanadoje.

Maloniai kviečiame visus velionies pažįstamus ir draugus dalyvauti pamaldose ir kartu su šeimos nariais pasimelsti už velionies sielą.

Tebūnie jam lengva Kanados žemelė.

Brolis ir brolienė

o seselės visus skaniai pavaišino. Sekmadienį, kovo 21 d., Montrealio moksleiviai ateitininkai ir svečiai bažnyčioje per mišias dalyvavo su vėliavomis. J. A.

SEIMELIO RINKIMAI

Balandžio 25 d. įvyks rinkimai į KLB Montrealio Seimelį. Montrealio apylinkės lietuviai turės išrinkti 15 atstovų iš šių kandidatų:

1. Jonas Adomaitis, 2. Micheline Beniušis, 3. Rytis Bulota, 4. Teodora Čipkienė, 5. Genė Gedvilienė, 6. Leonas Girinis, 7. Daina Kerbelytė, 8. Bronius Kirstukas, 9. Genovaitė Kudžmienė, 10. Romas E. Maziliauskas, 11. Antanas Morkūnas, 12. Albertas Norkeliūnas, 13. Ignas Petrauskas, 14. Silvija Piečaitienė, 15. Juozas Šiaučiulis, 16. Roma Valinskienė, 17. Juozas Zavys.

Rinkimai vyks šv. Kazimiero par. salėje nuo 9 val. 30 min. ryto iki 12 val. ir Aušros Vartų par. salėje nuo 9 val. 30 min. ryto iki 3 val. p.p.

Visi lietuviai, sulaukę 18 m. amžiaus, turi teisę ir yra kviečiami balsuoti.

Rinkikas dėl ligos ar kitų svarbių priežasčių numatąs, kad tą dieną negalės pats atvykti į balsavimo būstinę, gali balsuoti paštu. Jis tuo reikalu kaip galima anksčiau kreipiasi šiuo adresu: 667 Allard Ave., Verdun, Que., tel. 769-1557.

Montrealio apyl. rink. komisija

RINKIMAI Į KR. TARYBĄ

Balandžio 25 d. įvyks rinkimai į KLB Krašto tarybą. Montrealio apylinkės lietuviai turės išrinkti 10 atstovų iš šių kandidatų:

1. Augustino Ališausko, 2. Lado Giriūno, 3. Dainos Kerbelytės, 4. Petro Lukoševičiaus, 5. Romo E. Maziliausko, 6. Henriko Nagio, 7. Zinos Piečaitienės, 8. Povilo Povilaičio, 9. Vytauto Ptašinsko, 10. Prano Rudinsko, 11. Reginos Staškevičiūtės, 12. Juozo Šiaučiulio, 13. Leono Zarembos, 14. Vacio Žižio.

Aušros Vartų parapijos salėje rinkimai įvyks nuo 9,30 val. ryto iki 3 val. p.p. Šv. Kazimiero parapijos salėje — nuo 9,30 ryto iki 12 val.

Visi lietuviai sulaukę 18 m. amžiaus, turi teisę ir yra kviečiami balsuoti.

Rinkikas dėl ligos ar dėl kitų svarbių priežasčių numatąs, kad tą dieną negalės pats atvykti į balsavimo būstinę, — gali balsuoti paštu; jis tuo reikalu, kaip galima anksčiau, kreipiasi šiuo adresu: 667 Allard Ave., Verdun, Que. Tel.: 769-1557.

Montrealio apylinkės rinkimų komisija

PAŠALPINĖS SUSIRINKIMAS

Vytauto klubo Pašalpinės draugijos susirinkimas balandžio 4 d. praėjo atsistatymo nuotaikoje.

Narių pageidavimu, nutarta balandžio 24 d. Vytauto klubo patalpose surengti Pašalpinės vakarienę.

Šiems sergantiems nariams išmokėta pašalpos: J. Maskaliūniui, A. Tamkevičiui, K. Bubliauskienei, B. Kalpokienei, P. Jurgučiui, M. Laurinaičiui ir A. Gudui.

D-jos sekretorius

MINISTRO LAIŠKAS

Kanados vyriausybė pastoviai atsisakė pripažinti Estijos, Latvijos ir Lietuvos įjungimo į SSSR teisėtumą. Tačiau, iškeliant klausimą Jungtinėse Tautose, reikėtų labai atsargiai apsvarstyti, ką Jungtinės Tautos naudingo galėtų padaryti ir ar (klausimą) svarstyti Jungtinėse Tautose būtų naudinga.

Šitaip Kanados užsienių reikalų ministras Mitchell Sharp kovo 5 d. atsakė į H. Adomonio laišką.

Ministras savo laiške, be to, nurodė, kad Kanados vyriausybė yra susirūpinusi, kai Laoso neutralumas yra pažeidžiamas bet kokios svetimos jėgos ir kad ji stengėsi įtikinti Tarptautinės kontrolės komisijos narius ištirti Laoso vyriausybės skundus kitais kraštais, įskaitant Šiaurės Vietnamą.

M. Sharp savo laišką baigia, išreikšdamas viltį, kad, būdama Tarptautinės kontrolės komisijos nariu, Kanada galės prisidėti prie taikos kūrimo Azijoje.

Ministro Mitchell laiškas buvo adresuotas H. Adomoniui, "The Lithuanian Council of Canada (Montreal Branch) pirmininkui.

NIDOS SUSIRINKIMAS

Montrealio liet. žvejotojų ir medžiotojų klubo Nidos susirinkimas įvyks balandžio 18 d., 4 val. p. p., Vytauto klube.

PAPILDYMAS

Kovo 24 d. NL spausdintame sąraše asmenų, kurie Vasario 16-sios proga aukojo Liet. Bendruomenei ir Tautos fondui Montrealyjė per neapsižiūrėjimą buvo praleista viena pavardė.

M. Juodviršis LB aukojo 7 dol. ir TF — 7 dol.

Aukotojo K. Smilgevičiaus pavardė per neapsižiūrėjimą buvo įrašyta "Simkevičius".

PUŠIS VOKIŠKAI

Rytų Vokietijos leidykla Aufbau 1970 m. pabaigoje antrą kartą išleido Just. Marcinkevičiaus apysaką "Pušis, kuri juokėsi".

Šalia NL redakcijos geromis sąlygomis išnuomuojamas triplexo rūsys:1, 4 ar 5 kambarių butas. Moderniai ir naujai įrengta, dvi vonios. Kreiptis tel. 733-9005.

PATIKSLINIMAS

Kovo 3 d. NL paskutiniame puslapyje spausdintos nuotraukos autoriumi buvo nurodytas A. Adomaitis. Iš tikrųjų nuotrauką darė Algis Adomonis. Atsiprašome.

BELLE
CHRYSLER PLYMOUTH INC.
1400 LABELLE BLVD. LAVAL, QUE.

Alfonsas Scerba

Lietuvis atstovas, per kurį galima įsigyti naują ar naudotą automobilį su garantija iki 5-rių metų.

* * *

VALIANT
DUSTER
BARACUDA
SATELLITE
SIMCA

TEL. 681-1641

Income Tax

PRANAS TAUTKUS,
(buvęs mokytojas)

turi daug prityrimo užpildyti įvairias INCOME TAX blankas. Kreiptis asmeniškai arba telefonu skambinti tiktai šiomis dienomis ir valandomis:

ŠEŠTADIENIAIS nuo 1 iki 5 val. p.p. T. Laurinaičio Photo Studio, 1920 Frontenac St. Montreal, P.Q.
Tel: 524-0209 arba 525-8971

SEKMADIENIAIS nuo 1 iki 5 val. p.p. Ant. Matulio bute, 7686 Edward St., La Salle.
Tel. 366-3805.

Be to, jis užpildo pensijų ir emigracijos blankas.

Musu Kredito Unijos nariui

A † A

JONUI GATAUČIUI

mirus, jo žmonai Kazimierai, dukteriai Adelei, giminėms ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos
"Lito" Valdyba

Lilijos Bulotienės motinai mirus Prancūzijoje, ją ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame

Viktorija Stankevičienė,
sūnus Aloyzas ir sesuo
Liuda. Valerija ir Liudas
Stankevičiai

Didžioj liūdesio valandoje mirus p. L. Bulotienės mylimai mamytei, uošvei ir senelei ponų Bulotų šeimai reiškiame gilią užuojautą ir liūdime drauge

V. G. Kudzmų šeima

A † A

ELZBIETAI ŠIPELIENEI

mirus Chicagoj, jos vyrui Antanui Šipeliui, dukteriai Bronei Makauskienei ir jos šeimai gilią užuojautą reiškia

Janina ir Kostas Mickai

Gaminu vario apyrankes. Suinteresuotieji prašomi kreiptis pas J. Malaišką, tel. 366-4781.

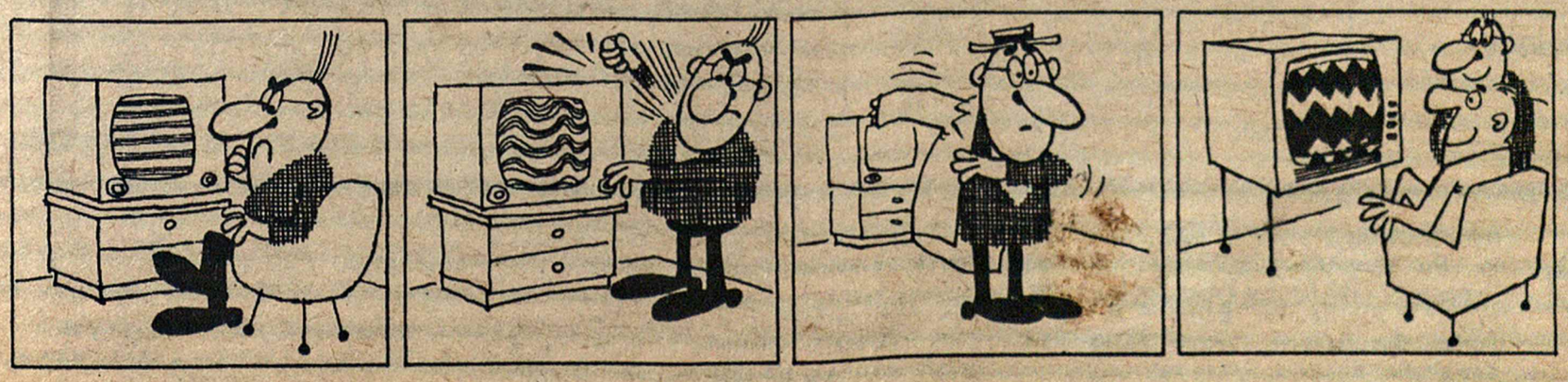

MIKO RIDIKO NUOTYKIAI

F. SAMUKO piešinys

KRONIKA

MIRĖ
DAIL. P. OSMOLSKIS

Kovo 17 d. New Yorke mirė dail. P. Osmolskis, nepr. Lietuvoje žinomas knygų iliustratorius. Pastaruoju metu velionis dirbo taikomojo meno srityje.

ŠOKĖJAI
EUROPON

Vokietijos LB Jaunimo sekcija šią ateinančią vasarą laukia viešnių ir svečių iš Kanados — Toronto Gintaro tautinių šokių grupės.

Gintariečių koncertai ruošiami Londone, Studijų savaitės metu Stuttgarte ir kt. VLB Jaunimo sekcija gintariečius kvies ir į Europos lietuvių jaunimo vasaros stovyklą Bad Pyrmonte.

Vokietijos LB Krašto valdyba taip pat rūpinasi sudaryti palankias koncertinės kelionės po Europą sąlygas garsiajai Clevelando tautinių šokių grupei Grandinėlei. Praeitais metais L. Sagio vadovaujama Grandinėle su dideliu pasisekimu koncertavo Pietų Amerikoje.

KR. TARYBOS
RINKIMAI

Paruošiamieji darbai KLB krašto tarybai rinkti vyksta sklandžiai. Rinkimų komisijų patiekti tvirtinimui kandidatų sąrašai buvo sudaryti tvarkingai ir visi atatiko rinkimų taisyklių reikalavimus. Kandidatų sąrašų neturėjo galimybės sudaryti tik Britų Kolumbijos (Vancouver), Edmontono, Sault St. Marie ir Thunder Bay rinkiminės apylinkės.

Rinkimai balandžio 25 d. bus vykdomi Delhi, Hamiltono, Londono, Montrealio, St. Catharinės, Toronto ir Oakville ir Winnipego rinkiminėse apylinkėse. Šių apylinkių rinkimų komisijos taisyklėse nustatyta tvarka painformuos balsuotojus apie pasiūlytus kandidatus, numatytas rinkimų būstines ir balsavimo valandas.

Aklamacijos būdu atstovus į krašto tarybą numatoma išrinkti Calgary, Otavos, Rodney, Sudburio, Wellando ir Windsoro rinkiminėse apylinkėse. Vyr. rink. komisija

LITO
VAJUS

Litas skelbia santaupų telkimo vajų. Sąlygos tokiam vajui niekad nebuvo geresnės kaip dabar.

Bankai už taupomąsias sąskaitas temoka tik 3 nuoš., o už "true savings" ir terminuotus indėlius nuo 3,5 nuoš. iki 5 nuoš. Litas už einam. sąskaitas moka 5 nuoš., už "true savings" 6 nuoš. ir už terminuotus indėlius 6,25 nuoš. ir 6,75 nuoš. Daugelis Lito narių tatai pastebėjo ir per praeitą mėnesį savo santaupas Lite padidino 78.000 dol.

Mokėdamas aukštas palūkanas už santaupas, Litas už asmenines paskolas ima tik 8,5 nuoš. ir už nekilnojamo turto paskolas 8,75 nuoš., įskaitant gyvybės apdraudą iki 10.000 dol. paskolos sumos. Užtat, kai perkate automobilius, norite perkelti savo nekiln. turto paskolas iš kitur, kreipkitės į Litą ir tikrai nesigailėsite. Pr. R.

DAILININKŲ
PARODA

Balandžio 16-18 d. d. Lachinės muziejuje (100 LaSalle Blvd., Lachine) bus žinomų Montrealio lietuvių dailininkų Romo Bukausko ir Vyto Remeikos paroda.

Parodos atidarymas įvyks penktadienį, balandžio 16 d., 8,30 val. vak.

PUTINAS
PER RADIJĄ

Buv. Kauno valstybinio dramos teatro aktorė Bronė Malaiškienė balandžio 14 d. per Montrealio radijo lietuviškąją programą skaitys paskutiniąją V. Mykolaičio-Putino priešmirtinę kūrybą: "Gyvuosius apverkiu ir mirusius šaukiu". Šitie eilėraščiai yra itin nepalankūs sovietams.

Montrealio lietuviškoji radijo programa transliuojama kiekvieną trečiadienį, 11 val. vak., per CFMB stotį.

IŠSKIRTAS
LIETUVIS

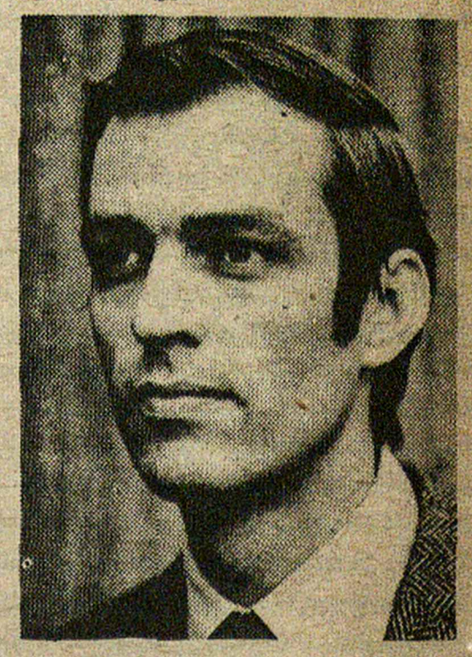

JAV leidžiamas "Progressive Architecture" žurnalas architektus, sukūrusius kompiuterių centro pastatą Sterling Forest, N.Y., priskyrė prie iškiliųjų architektūros kūrinių.

Projekto autoriais buvo D. B. Guthrie ir lietuvis architektas Algimantas Bublys.

ŠVENTOS ONOS DRAUGIJA
VISUS NUOŠIRDŽIAI KVIEČIA Į
AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS KLEBONO
VARDUVES IR
PAGERBIMĄ
KURIS ĮVYKS ŠEŠTADIENĮ, BALANDŽIO 17 D.,
7 VAL. VAK., AV SALĖJE.
ŠILTA VAKARIENĖ – BUFETAS – LOTERIJA
AV PARAPIJOS MERGINŲ SEKSTETAS – ŠOKIAI
Įėjimas 3,50 dol. Studentams 1,50 dol.

Žemiausios kainos!
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 — 35th Avenue, Montreal 409
TEL. **727-3120** Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C.I.I.B.
Agentūra veikia nuo 1945 m.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
SAVARANKIŠKAS AGENTAS
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
Su teise dirbti QUEBEC'O ir ONTARIO provincijose
3907 A Rosemont Blvd., Montreal 408, P.Q. Tel. 722-3545
Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

Artėja vasara ir pradedamos demonstruoti naujausios paplūdymių mados. Mūsų nuotraukoje – bikinis iš Londono, pavadintas "Coco"...

ČEKIAI VELTUI!
LITAS MOKA **5%**
UŽ EINAMĄSIAS SĄSKAITAS IR NIEKO NESKAITO UŽ IŠRAŠYTUS ČEKIUS. KAS PER METUS IŠRAŠO 100 ČEKIŲ, TAS PER LITĄ, GALI SUTAUPYTI 20 DOL.
KODĖL NEPASINAUDOTI TUO LITO PATARNAVIMU IR PRIEDU DAR GAUTI TOKIAS AUKŠTAS PALŪKANAS? DEPOZITUS Į LITĄ, BE JOKIŲ SUNKUMŲ GALIMA ĮDĖTI PER PAŠTĄ.
BŪKITE APDAIRŪS IR ATIDARYKITE SAVO EINAMĄSIAS SĄSKAITAS – LITE!

nepriklausoma lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R.E. Maziliauskas, Editor. F.P. Paukstaitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbiu ir korespondentu spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėju nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Neišspausdinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimu turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje $7.50, visur kitur $8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata $12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220